

ГОРА

3/2019

STIHL®

www.stihl.bg

9 770861 757009

www.gorabg-magazine.info

A professional logger is shown from the back, working in a forest. He is wearing an orange and black STIHL safety suit, a helmet, and ear protection. He is using a STIHL brushcutter to clear undergrowth. The forest is filled with tall, thin evergreen trees and dense grass. The sky is blue with some clouds.**STIHL®**

ПЪРВИЯТ ИЗБОР НА ПРОФЕСИОНАЛИСТИТЕ

Храсторезите на STIHL

При работа в гората храсторезите FS 360 C-EM и FS 490 C-EM на STIHL убеждават с изключителна здравина и надежност и впечатляват с комфортно управление и обслужване, ниски нива на вибрации и висока мощност. Ето защо те са първият избор на професионалистите при косене на големи площи, отглеждане на млади горски насаждения и отстраняване на дървесни насаждения, храсти и избуяла дива растителност, както и за рязане и надробяване при работа в гората.

Само при дилърите на STIHL:

www.stihl.bg

РЕДАКЦИОНЕН СЪВЕТ:

Председател:

д-р инж. ЦЕНКО ЦЕНОВ -
директор на дирекция „Гори и
лесовъдски дейности“ в ИАГ

Секретар:

РАДКА ЛЯХОВА - главен експерт
в дирекция „Информационно
обслужване“ в ИАГ

Членове:

инж. ВАЛЕНТИН ЧАМБОВ -
директор на дирекция „Промени
в горските територии“ в ИАГ

д-р инж. ДЕНИЦА ПАНДЕВА -
гл. експерт в дирекция „Наука и
международни дейности“ в ИАГ

ВАЛЕРИЙ ПАВЛОВ -

директор на дирекция „Финансово-
стопански дейности“ в ИАГ

инж. ЮЛИАН РУСЕВ -

директор на дирекция „Ловно
стопанство“ в ИАГ

инж. НИКОЛАЙ ПИРОНКОВ -

директор на дирекция „Контрол по
опазването на горските територии“ в ИАГ

д-р ФАТМЕ ДЕМИРОВА -

и.д. директор на дирекция
„Административно-правно обслужване
и човешки ресурси“ в ИАГ

инж. ГЕОРГИ ТИНЧЕВ -

главен експерт в дирекция
„Инвентаризация и планиране“ в ИАГ

д-р инж. ГЕОРГИ ГОГУШЕВ -

заместник-директор на Регионална
дирекция по горите - Благоевград

проф. д-р ИВАН ПАЛИГОРОВ -

декан на факултет „Стопанско
управление“ в Лесотехническия
университет

доц. д-р ГЕОРГИ КОСТОВ -

ръководител на катедра „Лесовъдство“
в Лесотехническия университет

доц. д-р МИГЛЕНА ЖИЯНСКИ -

директор на Института за гората при
Българска академия на науките

АНТОНИНА КОСТОВА -

държавен експерт в дирекция
„Търговски дружества и държавни
предприятия“ в МЗХГ

Главен редактор:

инж. БОРИС ГОСПОДИНОВ
boris@iag.bg
bbgospod@yahoo.com

Редактор:

СВЕТЛАНА БЪНЗАРОВА
banzarova@abv.bg

Литературен сътрудник:

ЖЕНЯ СТОИЛОВА
zhenia.stoilova@gmail.com

Технически редактор:

инж. ВАНЯ КИСЬОВА-ИЛИЕВА
vaniakisiova@abv.bg

Дизайн и предпечат:

ТЕМЕНУЖКА МАРКОВА
nushkamarkova@abv.bg

Фоторепортер:

ЙОРДАН ДАМЯНОВ
jordan.damianov@abv.bg

Адрес на редакцията:

София 1303, ул. „Антим I“ №17,
тел.: 02 988 86 42;
тел./факс: 02 988 04 15.
<http://www.gorabg-magazine.info>
E-mail: gora@iag.bg

BIC TTBBBG22

IBAN BG39 TTBB 9400 3121 0404 50
СЖ „Експресбанк“ АД, клон София.

Печатни коли 4. Формат 1/8 от 60/90.

Броят е погнупан за печат на
22.03.2019 г. Индекс 20346.

Годишен абонамент - 30.00 лева.

Отделен брой - 3.00 лева.

Отпечатано - „Фатум“ ООД

Подробна информация за дейността
на Изпълнителната агенция
по горите може да намерите
на Интернет адрес www.iag.bg

В броя

2 140 години горска служба в България: Пълна хронология на административните промени и поредността на ръководителите

10Анализи: Контрол, опазване и защита на горските територии
от пожари през 2018 година

13 Лесозащита: Здравословно състояние на горите през 2018 г. и
предвидени мероприятия по защита
от вредители и болести през 2019 година

15Проекти: Приключи възстановяването на крайречни гори

16 ...Поглед към практиката: РДГ - Пазарджик: Съвместните усилия
водят до най-добри резултати; ЮЦДП - Смолян:
Изпълняваме отговорно дейностите по стопанисване
на държавните горски територии

20 ...Ловно стопанство: Африканската чума по свинете: въведена е
биосигурност на много високо ниво

22Изложения: JAGD & HUND: Нов рекорд с 82 000 посетители; „Първокласен лов и риболов“ в Залцбург - с най-много участници досега

24Информация: Пресконференция в НЛРС-СЛРБ
за африканската чума по свинете

25Новини от държавните предприятия

26Календар на международните събития в сферата на горите,
лова и туризма на открито за март-април 2019 г.

IIIОбичам България: Старина за щастие

На корицата

Снимка Йордан ДАМЯНОВ

CONTENTS

- 2 140 Years of forest service in Bulgaria: Full chronology of administrative changes and the sequence of leaders
- 10 Analyzes: Control, conservation and protection of forest areas from fires in 2018
- 13 Forest protection: The health status of the forests in 2018 and planned forests protection measures from pests and diseases in 2019
- 15 Projects: The recovery of riparian forests has finished
- 16 A look at the practice: Regional forestry directorate - Pazardzhik: The common efforts lead to the best results; South-central enterprise - Smolyan: We are performing answerable the activities for the management of the state forest areas
- 22 Exhibitions: JAGD & HUND: New record with 82 000 visitors; „Die Hohe Jagd“ in Salzburg - with the most participants until now
- 24 Information: Press conference at the Union of hunters and anglers in Bulgaria for african swine fever
- 25 News from state-owned enterprises
- 26 Calendar of international events in the field of the forests, the hunting and the outdoor tourism for the period March-April 2019
- III I love Bulgaria: Antiquity for happiness

Пълна хронология на административните промени и поредността на ръководителите

Редакцията на сп. „Гора“ от години утвърждава в своята дейност издирването, съхраняването и обобщаването на многообразната ни горска история. В този брой на юбилейната година отново обръщаме поглед към историята на горската служба и нейните ръководители с желанието да подредим и актуализираме фактологията възможно най-точно.

РЪКОВОДИТЕЛИТЕ В ГОРИТЕ

Централната горска служба е създадена през 1879 г., с правителствен указ от 17 юли, като самостоятелен сектор „Надзор на лесовите“ с щат „началник“, „подначалник“ и „писар“ към Отделението на държавните имоти и рудите в Министерството на финансите. От направените справки в различни литературни и архивни източници в Централния държавен архив (ЦДА) първият назначен лесовъд (през 1883 г.) е чужденец - Вилхелм Сейд (Wilhelm Seyd) (1843-1917). Според Иречек той „дошъл за кратко време, дал своето мнение и си заминал“.

В доктората на принц Франц Йозеф фон Батенберг (брат на Александър Батенберг) „Развитие на народното стопанство в България от 1879 до днес“ („Die volkswirtschaftliche Entwicklung Bulgariens von 1879 bis zur gegenwart“, Leipzig, 1890) е отбелязано, че първият назначен началник на горското управление в България към Финансовото министерство е дармщадският главен лесничей Вилхелм Сейд. Той е заемал този пост през 1883-1884 година. За службата си е награден от А. Батенберг на 8 ноември 1884 г. с орден „Св. Александър“ - 4 степен (публикация в Grossherzogtum Hessen/ Regierungblatt 1884/B211).

Михалаки Георгиев - писател и общественик, впоследствие дипломат, оглавява сектор „Надзор на лесовите“ към Отделението за държавните имоти, горите, земеделието и търговията към МФ от 1884 г. и работи в продължение на 9 години (до февруари 1893 г.). Михалаки Георгиев не е лесовъд, но ръководи с вещина горския сектор, който през 1885 г. става Отделение за горите, с необходимия щатен персонал и тежест. Всъщност той започва работа в Министерството на финансите през 1882 г. като началник на Земеделско-търговското отделение. По времето на управлението на Михалаки Георгиев (март 1888 г.) се провежда и Първи съвещателен събор за горите при Отделението за държавните имоти, горите, земеделието и търговията при Министерството на финансите. Активно участва в подготовката на първия Закон за горите от 28 декември 1883 г., влязъл в сила на 10 януари 1884 година.

На 1 септември 1893 г. Стефан Дончов, който е първият български младеж, завършил лесовъдство в чужбина (през 1876 г. в Кралската земеделска академия в гр. Проскау, Прусия), оглавява Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в новооткритото Министерство на търговията и земеделието, като преди това 8 години е софийски районен горски инспектор и помощник-началник на Отделението за горите. Ръководи службата до 31 октомври 1894 година. Стоян Брънчев - вторият българин лесовъд, завършил университета в Мюнхен, оглавява централната горска служба от 15 септември 1895 до 21 юли 1899 г. и в периода 1 април 1911 - 16 октомври 1913 година. Михалаки Георгиев има голяма заслуга за привличането на Стоян Брънчев, който веднага след завършването си, на 1 октомври 1889 г., е назначен за горски инспектор в Сливен. През януари 1890 г. е прехвърлен в Пазарджик, но Михалаки Георгиев, началник на Отделението, към което са причислени и горите, настоява Брънчев да бъде назначен като негов „първи помощник по горските работи“, като изрично записва в резолюцията си върху заявлението на Брънчев „твърде интелигентен и даровит момък с великолепна подготовка не само по образование, но и по възпитание“.

С прокламация на княз Фердинанд (ДВ, бр. 107/25.05.1893 г.) се провъзгласява Министерство на търговията и земеделието. С указ № 5 от 19 ноември 1893 г. за министър се назначава Панайот Славков. Към новосъздаденото министерство се обособява Отделение за горите, лова и риболовството, чийто началник е Стоян Брънчев.

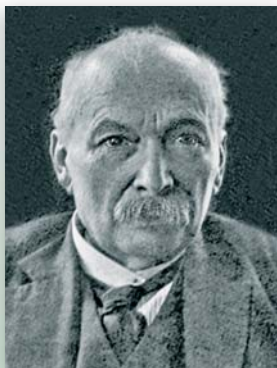
С приетия нов Закон за горите (ДВ, бр. 92/01.05.1897 г.) се променя и системата на горската администрация - страната се разделя на 12 горски района (районни горски инспекции), като за всеки се назначава районен горски инспектор и се създават лесничейства (за всяка околия по един лесничей). Дотогава горските инспектори и старшите горски стражари работят от името на окръжните и околийските управления. Важен момент е, че този закон изисква горските инспектори и лесничейите да имат специал-

1. Вилхелм Сейд - началник на сектор „Надзор на лесовите“ в Министерството на финансите (1883-1884 г.)
Бел.ред.: Все още не разполагаме със снимка

2. Михалаки Георгиев - началник на Отделението за горите в Министерството на финансите (1884 - февруари 1893 г.)

3. Стефан Дончов - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в МТЗ (1 септември 1893 - 31 октомври 1894 г.)

4. Стоян Брънчев - началник на Отделението в МТЗ (15 септември 1895 - 21 юли 1899 г.), началник на Отделение на горите, лова и риболовството в МЗДИ (1 април 1911 - 16 октомври 1913 г.)

5. Йордан Митрев - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в МТЗ (22 юли 1899 - 4 април 1903 г.), началник на Отделението в МЗДИ (август 1917 - юни 1918 г.)

но лесовъдско образование.

От 22 юли 1899 до 4 април 1903 г. началник е Йордан Митрев, който ръководи службата отново от август 1917 г. до юни 1918 година.

След него поста заемат Константин Байкушев (4 юли 1903 - 1 април 1911 г., по-късно и в периода от 26 юни до 5 декември 1918 г.), Трифон Цачев като началник на Отделението на горите, лова и риболовството в МЗДИ (октомври 1913 - август 1917 г.), Петко Марков (5 декември 1918-1919 г. и през 1923-1926 г.), Георги Петров (1919 - май 1920 г.), който има изключителен принос и за горския печат, и за лесовъдската съсловна организация (Георги Петров подава доброволно оставка след смяната на тогавашния министър на земеделието Райко Даскалов).

Илия Стоянов, много почтен и ерудиран лесовъд, заема ръководната длъжност три пъти - като началник на Отделението (май 1920-1923 г., есента 1932 - 20 май 1934 г.) и като директор на Дирекция на горите и лова (16 февруари 1941 - 20 септември 1944 г.). Димитър (Тако) Григоров е началник от есента на 1926 до 30 април 1931 година. При него са отменени концесиите на западнородопските и странджанските гори. От 30 април 1931 до есента на 1932 г. длъжността заема Тодор Куманов. Щилиян Кондев е началник на Отделението за горите, лова и инспектората по рибарството към Министерството на народното стопанство (20 май 1934 - 15 май 1936 г.). Димитър Загоров заема поста началник на Отделението за горите и лова във възстановеното МЗДИ от 15 май 1936 до 30 октомври 1940 г. и оставя ярка следа в борбата с корупцията с въвеждането на строг контрол в стопанисването на държавните и общинските гори.

Георги Сираков е със значителен принос за нашата горскостопанска наука и практика. Работи в централното горско управление от 1936 до 1944 г., като от 1 ноември 1940 до 15 февруари 1941 г. е изпълняващ длъжността между Димитър Загоров и Илия Стоянов (Загоров е набързо уволнен след остър конфликт с тогавашния министър на земеделието Иван Багрянов).

От 20 септември 1944 до 1946 г. директор на горите, лова и рибарството в Министерството на земеделието и държавните имоти е Васил Серафимов. През 1947 г. това ведомство е преименувано в Министерство на земеделието и горите, а директор на Дирекцията на горите и лова става Юлий Михайлов.

Създаденото през 1949 г. самостоятелно Министерство на горите се ръководи от 3 януари 1949 до 21 септември 1951 г. от Георги Попов, който не е лесовъд, а юрист по образование. Негови заместници са Юлий Михайлов, Васил Серафимов и Вълко Гочев.

С Указ № 480 от 20 септември 1951 г. на Президиума на Народното събрание се създава Управление на горското стопанство към МС с председател отново Георги Попов. Подпредседател на Управлението от 14 декември 1951 г. става инж. Мако Даков. От 3 април 1953 г. той е председател на Управлението. На тази дата са освободени

Георги Попов и Васил Серафимов (като подпредседател). За подпредседатели са назначени инж. Йордан Петков, впоследствие зам.-министър (1957-1976), и инж. Петко Грозев (1951-1957).

До 9 юли 1971 г. ръководител на централното горско ведомство, претърпяло няколко преобразувания (виж по-нататък История на горската служба), е Мако Даков. Негови заместници са инж. Сава Шиваров (1964-1971) и инж. Иван Груев, един от ръководителите с най-дълъг стаж като заместник в централното ведомство на горите (1965-1986), който след това става първи ръководител. От 9 юли 1971 до 24 март 1986 г. министър е Янко Марков, юрист, член на тогавашния Български земеделски народен съюз. Заместник-министри по негово време са инж. Йордан Петков, инж. Иван Груев, инж. Христо Вьховски (1974-1979), инж. Димитър Тасев (1979-1986), инж. Найден Тодоров (1974-1984), инж. Стамен Стаменов (1977-1984), Васил Костадинов (1979-1984), инж. Лазар Пандев (1984-1986), проф. Тачо Илиев (1984-1988), както и Никола Матев като зам.-министър за околната среда (1971-1976) и инж. Георги Начков - ресорен за водите през същия период. През 1976 г. се открива длъжност „главен секретар“, на която е назначен инж. Лазар Пандев (1976-1981), а след него - Никола Василев (1981-1988).

От 24 март 1986 до 1 април 1990 г. председател на Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ (АГСГП) е инж. Иван Груев. Негови заместници са инж. Димитър Тасев, инж. Стефан Манолов, проф. Тачо Илиев, инж. Енчо Москов, инж. Михаил Обецанов, а главен секретар е Никола Василев. Зам.-министър от 1 май 1986 г., отговарящ за горите в създаденото на 24 март Министерство на земеделието и горите, е инж. Лазар Пандев. От 13 януари 1987 до 1 януари 1989 г. той е зам.-председател на новообразуванния Съвет по селско и горско стопанство към МС, който отговаря и за работата на АГСГП. След това - до 12 март 1990 г., отново е зам.-министър на възстановеното Министерство на земеделието и горите.

От 1 април 1990 до 21 януари 1991 г. председател на самостоятелното ведомство - Комитет по горите и горската промишленост, е инж. Любен Ванчев. Заместници са инж. Лазар Пандев, инж. Валентин Карамфилов и инж. Енчо Москов, а главен секретар е д-р инж. Георги Стенин. Следващият ръководител на Комитета по горите към МС е проф. Иван Раев (21 януари 1991 - 8 октомври 1992 г.). Негови заместници са инж. Валентин Карамфилов и инж. Богдан Богданов, а главен секретар - инж. Иван Пенков.

На 8 октомври 1992 г. за председател на ведомството е назначен агрономът ст.н.с. Николай Матаков със заместници - ст.н.с. Иван Маринов и инж. Борис Бузов, и главен секретар - инж. Атанас Симеонов.

От 14 юли 1993 до 27 януари 1995 г. ръководител е инж. Христо Тодоров. Новото лице в екипа от 13 септември 1993 г. е доц. Величко Гагов, на мястото на ст.н.с. Маринов. На 22 декември 1994 г. главен секретар става д-р инж. Георги Стенин, който от 27 януари до

6. Константин Байкушев - началник на Отделението (4 юли 1903 - 1 април 1911 г.), от 1908 - директор на Дирекция на горите, лова и риболова в МЗДИ, началник на Отделението в МЗДИ (26 юни - 5 декември 1918 г.)

7. Трифон Цачев - началник на Отделението на горите, лова и риболовството в МЗДИ (октомври 1913 - август 1917 г.)

8. Петко Марков - началник на Отделението в МЗДИ (5 декември 1918 - 1919 г., 1923 - 1926 г.)

9. Георги Петров - началник на Отделението в МЗДИ (1919 - май 1920 г.)

10. Илия Стоянов - началник на Отделението в МЗДИ (май 1920 - 1923 г., 1932 - 20 май 1934 г.), директор на Дирекция на горите и лова в МЗДИ (16 февруари 1941 - 20 септември 1944 г.)

11. Димитър Григоров - началник на Отделението в МЗДИ (1926 - 30 април 1931 г.)

12. Тодор Куманов - началник на Отделението в МЗДИ (30 април 1931 - 1932 г.)

13. Щилиян Кондев - началник на Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството в Министерството на народното стопанство (20 май 1934 - 15 май 1936 г.)

14. Димитър Загоров - началник на Отделение за горите и лова във възстановеното МЗДИ, от 1940 г. - Отдел за горите (15 май 1936 - 30 октомври 1940 г.)

15. Георги Сираков - и.г. началник на Отдела за горите в МЗДИ (1 ноември 1940 - 15 февруари 1941 г.)

30 март 1995 г. е и.д. председател на Комитета. Титуляр от 30 март става инж. Валентин Карамфилов, със заместници д-р инж. Георги Стенин и д-р инж. Иван Костов и главен секретар инж. Иван Пенков. Създава се длъжност „секретар на ведомството“, на която е назначен инж. Атанас Дарданов.

На 18 февруари 1997 г. екипът е освободен, а за председател на Комитета по горите е назначен инж. Константин Икономов. Заместници са инж. Ромил Бобев и инж. Добромир Добрев. Главен секретар е инж. Валентин Новаков, а секретар на ведомството - Марияна Лукова.

В края на май 1997 г. Комитетът, междуременно преименуван в Главно управление, после - отново в Комитет, е закрит и от 2 юни инж. Икономов е назначен за зам.-министър на новосъздаденото Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа (МЗГАР) и за началник на Главно управление по горите (ГУГ), което от 13 август се установява като Национално управление по горите (НУГ) с ръководна длъжност „началник“.

Зам.-началниците са трима - инж. Тодор Георгиев, инж. Добромир Добрев и юристът Михаил Кожарев. От статистическа гледна точка трябва да споменем, че н.с. инж. Мирослав Якимов от 1 юни до 7 юли 1997 г. изпълнява длъжността на зам.-министър и началник на ГУГ поради заболяване на титуляра.

На 2 декември 1997 г. за началник на НУГ е назначен инж. Добромир Добрев. Негови заместници от 15 декември стават ст.н.с. Васил Стипцов и инж. Атанас Симеонов. На 3 ноември 1998 г. вакантната длъжност на зам.-министър на земеделието,

горите и аграрната реформа се заема от инж. Милко Станчев, който става и началник на НУГ. Заместници са ст.н.с. Васил Стипцов и инж. Добромир Добрев. Третият заместник - инж. Тони Кръстев, е назначен на 10 юни 1999 година. От 15 септември 2000 г. инж. Милко Станчев остава на длъжността зам.-министър (до 25 юли 2001 г.), а инж. Тони Кръстев е назначен за началник на НУГ, заемайки длъжността до 10 септември 2001 година. Длъжността „зам.-началник“ се закрива, а „главен секретар“ се възстановява. Тя се заема от доц. Васил Стипцов - до 24 септември 2001 година.

На 3 септември 2001 г. за зам.-министър на земеделието и горите е назначена д-р инж. Меглена Плугчиева, която работи до 8 ноември 2004 г., когато става посланик на Република България в Германия. Началник на Националното управление по горите от 10 септември 2001 г. става инж. Илия Симеонов, който остава на тази длъжност до 25 септември 2007 година. Главният секретар на ведомството от 1 октомври 2001 до 30 януари 2006 г. е инж. Димитър Баталов. От 30 януари длъжността заема инж. Валентина Маринова. От 15 декември 2003 г. за зам.-началник е назначен инж. Росен Попсавов. На 2 септември 2005 г. зам.-министър на земеделието и горите става доц. Стефан Юруков. От 19 юли до 25 септември 2007 г. той е зам.-министър на преобразуваното Министерство на земеделието и продоволствието. От 25 септември 2007 г. е назначен за председател на създадената самостоятелна Държавна агенция по горите (ДАГ).

За зам.-председатели на Агенцията от 5 ноември 2007 г. са назначени инж. Илия Симеонов, инж. Росен Попсавов и инж. Йордан

21. Инж. Иван Груев - председател на Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ (24 март 1986 - 1 април 1990 г.)

22. Инж. Лазар Пандев - зам.-министър на земеделието и горите, зам.-председател на Съвет по селско и горско стопанство към МС (1 май 1986 - 12 март 1990 г.)

23. Инж. Любен Ванчев - председател на Комитет по горите и горската промишленост към МС (1 април 1990 - 21 януари 1991 г.)

24. Проф. Иван Раев - председател на Комитет по горите към МС (21 януари 1991 - 8 октомври 1992 г.)

25. Ст. н. с. Николай Матаков - председател на КГ към МС (8 октомври 1992 - 14 юли 1993 г.)

16. Васил Серафимов - директор на Дирекция на горите, лова и рибарството в МЗДИ (20 септември 1944 - 1946 г.)

17. Юлий Михайлов - директор на Дирекция на горите и лова в новото Министерство на земеделието и горите (1947 - 1949 г.)

18. Георги Попов - министър на горите (3 януари 1949 - 21 септември 1951 г.), председател на Управлението на горското стопанство към МС (21 септември 1951 - 3 април 1953 г.)

19. Акаг. Мако Даков - председател на УГС към МС, на ГУГ към МС, на КГП, министър на горите и горската промишленост (3 април 1953 - 9 юли 1971 г.)

20. Янко Марков - министър на горите и опазване на природната среда (9 юли 1971 - 17 юни 1976 г.), министър на горите и горската промишленост (17 юни 1976 - 24 март 1986 г.)

Радославов. Главен секретар е инж. Валентина Маринова. От 29 юли 2009 г. за председател на Държавната агенция по горите е назначен доц. Георги Костов, който от 23 октомври 2009 до 8 септември 2011 г. заема длъжността зам.-министър на земеделието и храните. Зам.-председател на ДАГ за времето от 30 юли до 19 август 2009 г. е инж. Валентин Карамфилов.

От 20 август зам.-председател е инж. Бисер Дачев, който от 23 октомври 2009 г. до 7 януари 2013 г. е изпълнителен директор на новосъздадената Изпълнителна агенция по горите (ИАГ) към Министерството на земеделието и храните. Главен секретар остава инж. Валентина Маринова. От 25 януари до 26 август 2010 г. длъжността „зам. изпълнителен директор“ на Агенцията се заема от инж. Пенчо Дерменджиев. От 9 септември 2010 г. зам. изпълнителен директор на ИАГ е инж. Красимир Каменов, който в периода 8 януари - 14 август 2013 г. е и.д. изпълнителен директор. От 1 юли 2013 г. за зам.-министър на МЗХ е назначена д-р инж. Валентина Маринова, която остава на длъжността до 6 август 2014 година. Зам.-министър на земеделието и храните от 8 август 2014 до 26 януари 2017 г. отново е доц. д-р Георги Костов.

От 2 февруари до 12 май 2017 г. зам.-министърът на земеделието и храните е проф. д-р Иван Палигоров.

От 12 май 2017 г. зам.-министър на земеделието, храните и горите, отговарящ и за горския сектор, е Атанас Добрев.

От 14 август 2013 до 14 август 2014 г. изпълнителен директор на ИАГ е инж. Григор Гогов. От 19 август 2014 до 8 март 2017 г. изпълнителен директор е инж. Тони Кръстев. От 8 март 2017 до 19

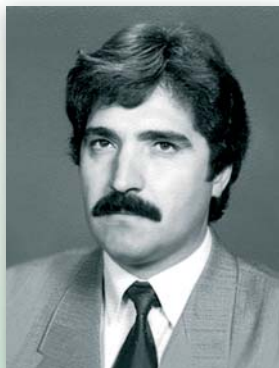
септември 2018 г. изпълнителен директор отново е инж. Григор Гогов. От 19 септември до 8 ноември 2018 г. и.д. изпълнителен директор е зам. изпълнителният директор инж. Росен Попсавов. От 8 ноември 2018 г. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ е инж. Мирослав Джупаров.

И.д. главен секретар от 1 юли 2013 г. е Тихомир Димитров. От 11 септември 2013 до 6 август 2014 г. главен секретар е инж. Веселин Райчев. От 6 август до 10 октомври длъжността заема д-р инж. Валентина Маринова. От 10 октомври 2014 до 4 май 2015 г. длъжността главен секретар се изпълнява по съвместителство от инж. Димитър Баталов - директор на дирекция „Опазване на горите и лов“. От 4 май 2015 г. и.д. главен секретар е Илиан Точев, който от 9 август 2015 г. е титуляр.

От 12 септември 2013 до 4 септември 2014 г. зам. изпълнителен директор е инж. Альоша Даков, след което от 4 септември 2014 до 13 март 2017 г. зам. изпълнителен директор отново е инж. Красимир Каменов. От 13 март до 7 август 2017 г. зам. изпълнителен директор е инж. Валентин Карамфилов. От 11 август 2017 г. длъжността заема инж. Росен Попсавов.

ИСТОРИЯ НА ГОРСКАТА СЛУЖБА

След Освобождението на България Временното руско управление въвежда „Временни правила“, с които се поставя началото на българското устройство и самоуправление. Тогава се полагат основите и на българското горско дело - създава се Службата по горите към Финансовия отдел при Временното руско управление. На прак-

26. Инж. Христо Тодоров - председател на КГ към МС (14 юли 1993 - 27 януари 1995 г.)

27. Д-р инж. Георги Стенин - и.д. председател на КГ към МС (27 януари - 30 март 1995 г.)

28. Инж. Валентин Карамфилов - председател на КГ към МС (30 март 1995 - 18 февруари 1997 г.)

29. Инж. Константин Икономов - председател на КГ (18 февруари - 2 юни 1997 г.), зам.-министър на МЗГАР и началник на Главно, впоследствие Национално управление по горите (НУГ) към МЗГАР (2 юни - 2 декември 1997 г.)

30. Н.с. инж. Мирослав Якимов - и.д. зам.-министър на земеделието, горите и аграрната реформа и началник на ГУГ (1 юни - 7 юли 1997 г.)

31. Инж. Добромир Добрев - началник на НУТ към МЗГАР (2 декември 1997 - 3 ноември 1998 г.)

32. Инж. Милко Станчев - зам.-министър на земеделието и горите и началник на НУТ (3 ноември 1998 - 15 септември 2000 г.), зам.-министър на земеделието и горите (15 септември 2000 - 25 юли 2001 г.)

33. Инж. Тони Кръстев - началник на НУТ (15 септември 2000 - 10 септември 2001 г.), изпълнителен директор на ИАГ (19 август 2014 - 8 март 2017 г.)

34. Д-р инж. Меглена Плугчиева - зам.-министър на земеделието и горите (3 септември 2001 - 8 ноември 2004 г.)

35. Инж. Илия Симеонов - началник на Национално управление по горите към МЗГ (10 септември 2001 - 25 септември 2007 г.)

тика още през 1878 г., веднага след деня на Освобождението, са създадени охранителни звена от пеши и конни горски стражари към местните администрации.

С Указ № 1 от 5 юли 1879 г. на Княз Александър Батенберг се сформира първият правителствен кабинет, начело с Тодор Бурмов. С Указ № 23 от 17 юли с.г. ръководството на земеделието и горите в Княжество България се предоставя на Министерството на финансите, в което е обособено Отделение за държавните имоти и рудите и е създаден самостоятелен сектор „Надзор на лесовите“. Трябва да се отбележи, че в тронното слово на Княз Александър I Батенберг при откриването на Първото заседание на Обикновеното Народно събрание през 1879 г. се посочват 17 законопроекта, от които 11-ти е обявен като „законопроекта за отглеждането на горите, които сега така безмилостно се унищожават“. Външната служба е съставена от горски надзиратели и стражари - първите технически, а вторите - охранен персонал. Горските надзиратели, или губернските лесничей, не са били специалисти по лесовъдство.

В един от първите документи, свързани с горската администрация, се споменава, че „главна заслуга за устройството на горската администрация е на началника на финансовото министерство - Генко Петков Шойлеков - учен и заслужен мъж“ („Да унищожим ли горската администрация“, автор Симеон Пиеротич, 1885 г.). Генко Шойлеков (1855-1918) завършва висше земеделско образование в Чехия и Австрия през 1880 година.

През 1881 г. в централната горска служба е предвиден „главен ин-

спектор по лесовъдство“ и спомагателен персонал, но тази служба не е била заета поради липса на подготвено лице и длъжността остава вакантна до 1883 г., когато е закрыта по бюджетни причини. След 1881 г. в регионите вече има и горски надзиратели, а малко по-късно - и щатни лесничей.

С Указ № 26/14.01.1883 г. на Княз Александър Батенберг е внесен в Народното събрание първият законопроект за горите.

Тогава има 14 лесничей и 314 стражари за охрана.

С приемането на първия Закон за горите (Указ № 1170, ДВ, бр. 2/10.01.1884 г.) в чл. 43 за управлението е записано: „...За надзиранието и въздигането на горите в Княжеството въобще и за управление на държавните гори се учредява едно управление под название Горско управление, което стои под ведомството на Финансовото министерство“. В следващия чл. 44: „...начело на това управление стои един специалист под название началник на Горско управление и трима помощници, които да са свършили курс по лесовъдство, те служат и като наставници на окръжните лесничей“.

До 1885 г. горите продължават да са сектор, но в Отделение за държавните имоти, горите, земеделието и търговията към Министерството на финансите. През 1885 г. горската служба е преименувана в Отделение за горите. От 25 май 1893 г. в новооткритото Министерство на търговията и земеделието (МТЗ) централната горска служба се нарича „Държавни, общински и частни гори“. През 1897 г. се приема третият Закон за горите. Откриват се 12 районни служби с по един горски инспектор, а за всяка околия - по един лесничей.

41. Инж. Григор Гогов - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (14 август 2013 - 14 август 2014 г. и от 8 март 2017 г. до 19 септември 2018 г.)

42. Проф. Иван Палигоров - зам.-министър на земеделието и храните (2 февруари - 12 май 2017 г.)

43. Атанас Добрев - зам.-министър на земеделието, храните и горите (12 май 2017 г.)

44. Инж. Росен Попасов - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ (19 септември - 8 ноември 2018 г.)

45. Инж. Мирослав Джупаров - изпълнителен директор на ИАГ при МЗХГ (8 ноември 2018 г.)

36. Доц. Стефан Юрков - зам.-министър на земеделието и горите (2 септември 2005 - 25 септември 2007 г.), председател на Държавна агенция по горите към МС (25 септември 2007 - 29 юли 2009 г.)

37. Доц. Георги Костов - председател на ДАГ (29 юли - 23 октомври 2009 г.), зам.-министър на земеделието и храните (23 октомври 2009 - 8 септември 2011 г. и от 8 август 2014 до 26 януари 2017 г.)

38. Инж. Бисер Дачев - изпълнителен директор на Изпълнителна агенция по горите към МЗХ (23 октомври 2009 - 7 януари 2013 г.)

39. Инж. Красимир Каменов - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (8 януари 2013 - 14 август 2013 г.)

40. Д-р инж. Валентина Маринова - зам.-министър на земеделието и храните (1 юли 2013 г. - 6 август 2014 г.)

През 1904 г. настъпват известни промени в горската администрация. Според приетия пореден нов Закон за горите (ДВ, бр. 68/01.04.1904 г.) страната се разделя на 6 горски района. Те, от своя страна, се делят на 40 административни лесничейства, като във всяко има по няколко горски стопанства.

Съществен момент за развитието на горското дело в България през този период е създаването през 1905 г. на Бюрото по укрепяване на пороищата и залесяване (УПЗ) със седалище в Казанлък. Негов първи началник е френският лесовъд Феликс Вожи. От 1 май 1905 до 31 декември 1911 г. службата по укрепяването и залесяването при МТЗ е водена от Петко Марков. От 3 януари 1908 г. Отделението за горите е преустроено в Дирекция на горите, лова и риболова, с директор, главен инспектор и двама помощници. От 1 януари 1912 г. към Дирекцията е създаден Главен инспекторат по укрепяване на пороищата и залесяването с ръководител Константин Байкушев.

През 1911-1912 г. се откриват и първите реверни (технически) лесничейства (общо 7 - Чехълново, Беглика, Гешова планина, Фотинско, Чепеларе, Лонгоза и Гениш-ада). С четвъртия Закон за горите от 1904 г. се създават и общински лесничейства.

От 1911 г. МТЗ променя името си на Министерство на земеделието и държавните имоти (МЗДИ) с Отделение на горите, лова и риболовството, от което впоследствие отпада думата „риболовство“. Административните лесничейства са 43, а реверните - 7. Балканската, Междусъюзническата и Първата световна война поставят страната на военни релси, но в горите създаването на административни и реверни лесничейства и на секции за борба с ерозията продължава. До 1922 г. лесничействата са 57 административни и 18 реверни. Открити са и още 9 горски инспекции и 2 бюра за таксация на горите.

През 1934 г. има Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството в Министерството на народното стопанство (съществувало от май 1934 до ноември 1935 г.). От 1935 г. е Отделение за горите и лова във възстановеното МЗДИ, а през 1940 г. прераства в Отдел за горите. През 1941 г. отделът става Дирекция на горите и лова. Административните и реверните лесничейства нарастват до 174.

В началото на 1947 г. (ДВ, бр. 16/22.01.1947 г.) е учредено Обединено горскостопанско предприятие (ОГСП) „Държавни гори“, което е на стопанска сметка и на самоиздръжка. Негов първи директор става лесовъдът Николай Ст. Петков (от 1947 до 1949 г.). С постановление на Министерския съвет областните и районните горски служби се преименуват в районни дирекции по горите, лесничействата стават държавни горски стопанства. Центърът е в Министерството на земеделието и горите.

На 4 декември 1947 г. е приета новата Конституция на Народна Република България, която обявява всички гори за държавни.

С национализирането на горите в края на 1947 г. са формирани окончателно и държавните горски стопанства - подразделения на РДГ и ОСП.

С Указ № 1800/29.12.1948 г. (ДВ, бр. 307/30.12.1948 г.) на Великото Народно събрание се обнародва Закон за създаване на Министерство на горите. Структурата на Министерството на горите включва: централно управление и външни служби, към които се причисляват Централният горски изследователски институт, Високопланинската опитна пасищна станция, 45 служби по УПЗ и полезащитни залесявания, 4 практически горски училища - Боровец, Долен Чифлик, Берковица и Своге, Народният парк „Витоша“, районните инспекции по лова и районните инспекции по рибарството. Като главни дирекции към Министерството на горите, на самоиздръжка, са включени: ОГСП „Държавни гори“ (директор инж. Сава Шиваров 1949-1951) и Държавно рибовъдно и риболовно стопанство.

20 септември 1951 г. е датата на създаването на Управлението на горското стопанство към Министерския съвет.

С обособяването на Управление на горското стопанство към МС се закрива Министерството на горите, като дейностите по стопанисването на горите преминават изцяло към новосъздаденото Управление, а дърводобивът (и дървопреработването) - към Министерството на тежката промишленост. С публикуваното Постановление на МС № 1171/24 септември 1951 г. се предлагат и регламентират мероприятията за подобряване на горското стопанство. С тези промени съществен момент е, че секциите по УПЗ преминават на подчинение към горските стопанства.

Броят на горските стопанства е намалял на 112, а на мястото на районните дирекции се създават 12 окръжни управления на горите. Към Министерството на тежката промишленост се създава Управление за дърводобив и транспорт с 25 горскопромишлени предприятия (горпроми) и горскопромишлени стопанства, с ранг на „цехове“ - второстепенни разпоредители на средствата.

През 1957 г. горите отново са в Министерството на земеделието и горите. Структурите по места са окръжни управления по горско стопанство и горски стопанства. Горпромите преминават към Министерството на строежите и строителните материали. В периода 1958-1960 г. те са подчинени на отдел „Промислен“ към окръжните народни съвети. На 29 юни 1960 г. се създава Главно управление на горите (ГУГ) към МС, към което се връща дърводобивът. Структурите са окръжни управления на горите, горски (176) и ловни (2) стопанства. От 5 юни 1961 г. с Разпореждане № 994 на МС държавният надзор по защита на природата е възложен на ГУГ. От 26 октомври 1962 г. към Главното управление е включена и дървообработващата промишленост и е създаден Национален съвет за защита на родната природа.

На 8 декември 1962 г. се създава Комитетът по горите и горската промишленост към Министерския съвет. На 30 юни 1966 г. се съ-

здава Министерството на горите и горската промишленост с районни дирекции по горите, горски и ловни стопанства, държавни стопански обединения (ДСО) - „Стара планина“ (за дървообработващата промишленост), „Мебел“, „Целулоза и хартия“, а от 1968 г. се прибавя и организацията за дърводобива в Коми - Дирекция „Задграничен дърводобив“, която от следващата година прераства в ДСО „Задграничен дърводобив и строителство“. От 9 юли 1971 г. името на централното ведомство е Министерство на горите и опазване на природната среда, с комбинати по дърводобив и дървообработване, районни инспекции по горите и опазване на природната среда, горски и ловни стопанства и държавни стопански обединения по горска промишленост.

На 17 юни 1976 г. опазването на природата се отделя от горите и ведомството отново придобива наименование Министерство на горите и горската промишленост, с поделения горскостопански комбинати (ГСК), горски и държавни ловни стопанства и държавни стопански обединения. След почти 10 години на устойчива дейност Министерството се закрива и на 24 март 1986 г. се създава Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ към новосъздаденото Министерство на земеделието и горите. От 13 януари 1987 г. Асоциацията преминава към Съвета по селско и горско стопанство при Министерския съвет с регионални структури - държавни фирми по горско стопанство и дърводобив, горски и държавни ловни стопанства. На 1 април 1990 г. се създава Комитет по горите и горската промишленост към Министерския съвет.

От 21 януари 1991 г. името на ведомството е Комитет по горите, структуриран от 15 април (Постановление № 35 на МС от 1 март 1991 г.) с районни дирекции по горите, еднолични търговски дружества с ограничена отговорност с държавно имущество (ЕООД), държавни лесничейства, 9 малки държавни дивечовъдни бази (от 1 юни 34-те държавни ловни стопанства са закрити). От 1995 г.

държавните лесничейства отново са преименувани на горски стопанства.

От 2 юни 1997 г. горите са вече в състава на новосъздаденото Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа като Главно управление по горите, което от 13 август е Национално управление по горите. През 1999 г. „аграрната реформа“ отпада от името на Министерството, горските стопанства са реструктурирани в държавни лесничейства и горскотърговски фирми, които впоследствие биват приватизирани. Поделенията са регионални управления на горите и държавни лесничейства. През 2002 г. ловните стопанства се възстановяват като държавни дивечовъдни станции. От 18 юли 2007 г. държавните гори се управляват от Държавната агенция по горите към Министерския съвет, като със Закона за горите от 2008 г. регионалните и местните поделения са районни дирекции по горите, държавни горски и държавни ловни стопанства. От 29 юли 2009 г. Държавната агенция по горите преминава към Министерството на земеделието и храните, а от 23 октомври е преобразувана в Изпълнителна агенция по горите към Министерството. Със Закона за горите от 8 март 2011 г. контролните и стопанските функции в горския сектор са разделени. Изпълнителната агенция по горите с 16 регионални дирекции по горите отговаря за контрола, а стопанската дейност е възложена на шест държавни горски предприятия, на пряко подчинение на МЗХ, към които преминават държавните горски и ловни стопанства.

От 4 май 2017 г. „горите“ отново са в името на министерство - Министерство на земеделието, храните и горите.

Материалите подготвиха
Борис ГОСПОДИНОВ
Светлана БЪНЗАРОВА
гл. ас. д-р Евгени ЦАВКОВ

Министерство	Наименование на горската структура	Период на съществуване
Министерство на финансите	Надзор на лесовете	1879 - 1883
	Отделение за държавни имоти, горите, земеделието и търговията	1883 - 1894
Министерство на търговията и земеделието	Отделение за горите, лова и риболовството	1894 - 1911
Министерство на земеделието и държавните имоти	Отделение за горите и лова	1912 - 1934
Министерство на народното стопанство	Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството	1934 - 1935
Министерство на земеделието и държавните имоти	Отделение за горите и лова	1935 - 1940
	Отдел за горите	1940 - 1941
	Дирекция за горите и лова	1941 - 1944
Министерство на горите		1949 - 1951
Управление на горското стопанство към МС		1951 - 1957
Министерство на земеделието и горите	Управление на горите	1957 - 1960
Министерски съвет	Главно управление на горите към МС	1960 - 1962
Министерски съвет	Комитет по горите и горската промишленост към МС	1962 - 1966
Министерство на горите и горската промишленост		1966 - 1971
Министерство на горите и опазване на природната среда		1971 - 1976
Министерство на горите и горската промишленост		1976 - 1986
Министерство на земеделието и горите	Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“	1986 - 1990
Министерски съвет	Комитет по горите и горската промишленост към МС	1990 - 1991
Министерски съвет	Комитет по горите към МС	1991 - 1997
Министерски съвет	Главно управление по горите	IV.1997
Министерски съвет	Комитет по горите	V.1997
Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа (МЗГАР)	Главно управление по горите	VI.1997
Министерство на земеделието, горите и аграрната реформа (МЗГАР)	Национално управление по горите (НУГ)	VIII.1997
Министерство на земеделието и горите	НУГ	2001
Държавна агенция по горите (ДАГ)		2007 - 2009
Министерство на земеделието и храните	Изпълнителна агенция по горите	2009 - 2017
Министерство на земеделието, храните и горите	Изпълнителна агенция по горите	2017 - досега

ХРОНОЛОГИЧНО

1. **Вилхелм Сейд** - началник на сектор „Надзор на лесовите“ към Министерството на финансите (1883-1884 г.)

2. **Михалаки Георгиев** - началник на Отделение за горите в Министерството на финансите (1884 - февруари 1893 г.)

3. **Стефан Дончов** - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в Министерството на търговията и земеделието (МТЗ) (1 септември 1893 - 31 октомври 1894 г.)

4. **Стоян Брънчев** - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в МТЗ (15 септември 1895 - 21 юли 1899 г.)

5. **Йордан Митрев** - началник на Отделение „Държавни, общински и частни гори“ в МТЗ (22 юли 1899 - 4 април 1903 г.)

6. **Константин Байкушев** - началник на Отделението, от 1908 г. - директор на Дирекция на горите, лова и риболова в МТЗ (4 юли 1903 - 1 април 1911 г.)

7. **Стоян Брънчев** - началник на Отделение на горите, лова и риболовството в новото Министерство на земеделието и държавните имоти (МЗДИ) (1 април 1911 - 16 октомври 1913 г.)

8. **Трифон Цачев** - началник на Отделение на горите, лова и риболовството в МЗДИ (октомври 1913 - август 1917 г.)

9. **Йордан Митрев** - началник на Отделението в МЗДИ (август 1917 - юни 1918 г.)

10. **Константин Байкушев** - началник на Отделението в МЗДИ (26 юни - 5 декември 1918 г.)

11. **Петко Марков** - началник на Отделението в МЗДИ (5 декември 1918 - 1919 г.)

12. **Георги Петров** - началник на Отделението в МЗДИ (1919 - май 1920 г.)

13. **Илия Стоянов** - началник на Отделението в МЗДИ (май 1920 - 1923 г.)

14. **Петко Марков** - началник на Отделението в МЗДИ (1923 - 1926 г.)

15. **Димитър Григоров** - началник на Отделението в МЗДИ (1926 - 30 април 1931 г.)

16. **Тодор Куманов** - началник на Отделението в МЗДИ (30 април 1931 - 1932 г.)

17. **Илия Стоянов** - началник на Отделението в МЗДИ (1932 - 20 май 1934 г.)

18. **Щилиян Кондев** - началник на Отделение за горите, лова и инспектората по рибарството в Министерството на народното стопанство и във възстановеното МЗДИ (20 май 1934 - 15 май 1936 г.)

19. **Димитър Загорев** - началник на Отделение за горите и лова в МЗДИ, от 1940 г. - Отдел за горите (15 май 1936 - 30 октомври 1940 г.)

20. **Георги Сираков** - и.д. началник на Отдела за горите в МЗДИ (1 ноември 1940 - 15

февруари 1941 г.)

21. **Илия Стоянов** - директор на Дирекция на горите и лова в МЗДИ (16 февруари 1941 - 20 септември 1944 г.)

22. **Васил Серафимов** - директор на Дирекция на горите и лова в МЗДИ (20 септември 1944 - 1946 г.)

23. **Юлий Михайлов** - директор на Дирекция на горите и лова в новото Министерство на земеделието и горите (1947 - 1949 г.)

24. **Георги Попов** - министър на горите (3 януари 1949 - 21 септември 1951 г.), председател на Управление на горското стопанство (УГС) към МС (21 септември 1951 - 3 април 1953 г.)

25. **Акад. Мако Даков** - председател на УГС към МС, на ГУГ към МС, на КГПП, министър на горите и горската промишленост (3 април 1953 - 9 юли 1971 г.)

26. **Янко Марков** - министър на горите и опазване на природната среда (9 юли 1971 - 17 юни 1976 г.), министър на горите и горската промишленост (17 юни 1976 - 24 март 1986 г.)

27. **Инж. Иван Груев** - председател на Асоциация „Горско стопанство и горска промишленост“ (24 март 1986 - 1 април 1990 г.)

28. **Инж. Лазар Пандев** - зам.-министър на земеделието и горите, зам.-председател на Съвета по селско и горско стопанство към МС (1 май 1986 - 12 март 1990 г.)

29. **Инж. Любен Ванчев** - председател на Комитета по горите и горската промишленост към МС (1 април 1990 - 21 януари 1991 г.)

30. **Проф. Иван Раев** - председател на Комитета по горите (КГ) към МС (21 януари 1991 - 8 октомври 1992 г.)

31. **Ст.н.с. Николай Матаков** - председател на КГ към МС (8 октомври 1992 - 14 юли 1993 г.)

32. **Инж. Христо Тодоров** - председател на КГ към МС (14 юли 1993 - 27 януари 1995 г.)

33. **Д-р инж. Георги Стенин** - и.д. председател на КГ (27 януари - 30 март 1995 г.)

34. **Инж. Валентин Карамфилов** - председател на КГ (30 март 1995 - 18 февруари 1997 г.)

35. **Инж. Константин Икономов** - председател на КГ (18 февруари - 2 юни 1997 г.), зам.- министър на земеделието, горите и аграрната реформа и началник на Главно, впоследствие Национално управление по горите (НУГ) към МЗГАР (2 юни - 2 декември 1997 г.)

36. **Н.с. инж. Мирослав Якимов** - и.д. зам.-министър на земеделието, горите и аграрната реформа и началник на ГУГ (1 юни - 7 юли 1997 г.)

37. **Инж. Добромир Добрев** - началник на НУГ към МЗГАР (2 декември 1997 - 3 ноември 1998 г.)

38. **Инж. Милко Станчев** - зам.-министър на земеделието и горите и началник на НУГ (3 ноември 1998 - 15 септември 2000 г.), зам.-министър на земеделието и горите (15 септември 2000 - 25 юли 2001 г.)

39. **Инж. Тони Кръстев** - началник на НУГ (15 септември 2000 - 10 септември 2001 г.)

40. **Д-р инж. Меглена Плугчиева** - зам.-министър на земеделието и горите (3 септември 2001 - 8 ноември 2004 г.)

41. **Инж. Илия Симеонов** - началник на Национално управление по горите към МЗГ (10 септември 2001 - 25 септември 2007 г.)

42. **Доц. Стефан Юруков** - зам.-министър на земеделието и горите (2 септември 2005 - 25 септември 2007 г.), председател на Държавна агенция по горите (ДАГ) към МС (25 септември 2007 - 29 юли 2009 г.)

43. **Доц. Георги Костов** - председател на ДАГ (29 юли - 23 октомври 2009 г., зам.-министър на земеделието и храните (23 октомври 2009 - 8 септември 2011 г.)

44. **Инж. Бисер Дачев** - изпълнителен директор на Изпълнителна агенция по горите (ИАГ) към МЗХ (23 октомври 2009 г. - 7 януари 2013 г.)

45. **Инж. Красимир Каменов** - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (8 януари 2013 г. - 14 август 2013 г.)

46. **Д-р инж. Валентина Маринова** - зам.-министър на земеделието и храните (1 юли 2013 - 6 август 2014 г.)

47. **Инж. Григор Гогов** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (14 август 2013 - 14 август 2014 г.)

48. **Доц. Георги Костов** - зам.-министър на земеделието и храните (8 август 2014 г. - 26 януари 2017 г.)

49. **Инж. Тони Кръстев** - изпълнителен директор на ИАГ (19 август 2014 г. - 6 март 2017 г.)

50. **Инж. Григор Гогов** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХ (8 март 2017 г. - 19 септември 2018 г.)

51. **Проф. Иван Палигоров** - зам.-министър на земеделието и храните (2 февруари - 12 май 2017 г.) в служебния кабинет.

52. **Атанас Добрев** - зам.-министър на земеделието, храните и горите (12 май 2017 г.)

53. **Инж. Росен Попсавов** - и.д. изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ (19 септември - 8 ноември 2018 г.)

54. **Инж. Мирослав Джупаров** - изпълнителен директор на ИАГ към МЗХГ (8 ноември 2018 г.)

Контрол, опазване и защита на горските територии от пожари през 2018 година

Инж. Николай ПИРОНКОВ - директор на дирекция „Контрол по опазването на горските територии“ в ИАГ

Контрол по опазването на горските територии

Към 01.01.2018 г. Изпълнителната агенция по горите контролира дейностите в горски територии на площ 4.2 млн. хектара. През м.г. служителите по контрола, опазването и стопанисването на горските територии към регионалните дирекции по горите, държавните предприятия и техните териториални подразделения, в общински структури, горски сдружения и други са извършили 474 521 проверки на лица и обекти, свързани с ползването, преработката и търговията с горски, дивечови и рибни ресурси. Това е с 35 520 повече от 2017 година. Извършени са 92 028 проверки на обекти за добив на дървесина, 22 256 - на обекти по чл. 206 от ЗГ, 133 827 - на превозни средства, 151 762 ловци, 12 081 риболовци и 62 567 други лица.

Прекият контрол в страната се извършва от 382-ма горски инспектори в РДГ, като през годината броят им е намалял с 25 служители в сравнение с 2017 година. През 2018 г. в дирекцията „Контрол по опазването на горските територии“ на ИАГ са назначени 4 екипа с 8 старши експерти и главни специалисти.

Дейностите по опазване на горските територии (ГТ) по видове собственост се осъществяват от: 2387 служители за ГТ - държавна собственост (с 52-ма по-малко от 2017 г.); 379 служители за ГТ - общинска собственост (с 32-ма повече от 2017 г.); 43 служители за ГТ - частна собственост (с 9 по-малко от 2017 г.).

През 2018 г. по Кодекса на труда са наложени дисциплинарни наказания на 10 горски инспектори от РДГ, от които един с „предупреждение за уволнение“ и девет със „забележка“. Дисциплинарни наказания са наложени и на 322 служители от държавните предприятия и техните териториални подразделения, както и на четири общински служители от общински структури.

Констатираните нарушения

През 2018 г. са констатиран общо 18 051 нарушения на горското законодателство, което е с 1944 по-малко от предишната година. Съставени са 12 942 акта за установяване на административни нарушения (АУАН), които са с 1790 по-малко от 2017 година. За 2897 нарушения не са открити извършителите, а 2212, установени с констативни протоколи, са с известни нарушители. Най-много установени с актове нарушения са констатиран в РДГ - Ловеч - 1849, следвана от Регионалните дирекции по горите - Берковица (1406), Бургас (1333), Варна (1236), Русе (1056), Сливен (1014) и Кърджали - 1010 акта.

Според собствеността, в горските територии с актове и констативни протоколи, са установени следните нарушения: 7737 в ГТ - държавна собственост; 865 нарушения в ГТ - общинска собственост, и 1917 нарушения в ГТ - частна собственост.

От съставените 12 942 акта 4632 са от служители в РДГ; 7538 от служители в ТП ДГС; 524 от служители на общините; 48 от лица на частна лесовъдска практика; 205 от служители на МВР; 191 от екипите към Изпълнителната агенция по горите.

По Закона за горите са съставени 12 664 акта, по Закона за лова и опазване на дивеча - 193, и по Закона за рибарството и ак-

вакултурите - 85.

Служителите на РДГ са съставили 107 акта за нарушения, извършени от служители на ТП ДГС/ДЛС, 248 - на лесовъди, практикуващи частна лесовъдска практика, и 14 - на лица, имащи отношение към дейностите по стопанисване и опазване на горски територии, общинска собственост.

Наложени са 30 принудителни административни мерки по чл. 253 от ЗГ (преустановена е дейността в обекти по чл. 206 поради констатирани нарушения).

Движение на актовете преписки и събираемост на наложените глоби и санкции

Издадени са 10 161 наказателни постановления, като в Прокуратурата са изпратени 3465 преписки, от които 1044 са без решение, 2197 - върнати за административно производство, а по 287 - образувани наказателни производства.

Най-много преписки в Прокуратурата са изпратени от РДГ - Ловеч - 1570, като за 91 от тях е образувано досъдебно производство. От РДГ - Русе, не са изпращани преписки в Прокуратурата, но има образувано досъдебно производство по акт, съставен от служители на РДГ и МВР.

От 1333 съставени акта РДГ - Бургас, е изпратила само една преписка на Прокуратурата. РДГ - Кюстендил - също една преписка, при съставени 207 акта.

Обжалвани са 441 преписки, от които видоизменени са 35, 91 са отменени и 43 - потвърдени. Издадени са 37 присъди, с 44 по-малко от 2017 година.

Общо 8158 наказателни постановления са влезли в сила.

Наложените парични санкции и глоби по влезлите в сила наказателни постановления (НП) са за 1202 563 лева. Събрани са 254 089 лв. от влезлите в сила НП, което е 21.12 % събираемост. Събираемостта е най-висока от изминалите 10 г., когато средният процент на събираемост е 12-14.

Задържани вещи - предмет на нарушенията и послужили за извършване на нарушенията (общо за страната)

През 2018 г. с актове и констативни протоколи е установена отсечена незаконна дървесина в размер на 19 019 плътни кубически метра. Задържаните вещи: фасонирана дървесина - 103 м³; обла строителна дървесина - 1074.3 м³; дърва - 10 253 м³; недървесни горски продукти - 649 м³; моторни превозни средства - 475; коне - 165, каруци - 944; моторни триони - 498; други инструменти за дърводобив - 191; оръжие: незаконно - 5, и законно - 34, други ловни уреди и боеприпаси - 215; лодки - 4, мрежи - 18 /766 м, други риболовни уреди - 18, риба - 117 кг; едър дивеч - 31, дребен дивеч - 6, дивечово месо - 324 килограма.

Приходите от продажби на задържани вещи през 2018 г. възлизат общо на 177 483 лева.

Дейност на регионалните дирекции по горите

През 2018 г. горските инспектори в РДГ са извършили общо 202 896 проверки, от които 26 514 в обекти за добив на дървесина,

21 630 - в обекти по чл. 206 от ЗГ, 61 422 МПС, 49 139 ловци, 11 718 риболовци и 32 473 физически лица.

На постоянните контролни горски пунктове са проверени 8090 МПС. Горските инспектори и експертите в РДГ са съставили 4632 акта, или 36 % от актовете в страната.

Задържаните от нарушители вещи: фасонирана дървесина - 102 м³; обла строителна дървесина - 268 м³; дърва - 4458 м³; недървесни горски продукти - 184 м³; моторни превозни средства - 179; коне - 60, каруци - 171; моторни триони - 139; други инструменти за дърводобив - 19; законно оръжие - 6 бр., други ловни уреди и боеприпаси - 19 бр.; лодки - 3, мрежи - 17 / 715 м, други риболовни уреди - 18; едър дивеч - 3, риба - 82 килограма.

Дейност на екипите старши експерти и главни специалисти към ИАГ

От началото на 2018 г. към ИАГ работеха 2 екипа. От 01.05.2018 г. започна работа трети екип, а от 13.09.2018 г. е назначен и четвърти екип.

През 2018 г. са извършени общо 3424 проверки, от които 538 на обекти по чл. 206 от ЗГ, 380 - в обекти за добив на дървесина, 1273 - МПС, 861 - ловци, 3 риболовци и 369 физически лица.

Екипите са съставили 191 акта и са дали 157 предписания на РДГ за съставяне на актове и налагане на принудителна административна мярка.

Задържаните от нарушители вещи: обла строителна дървесина - 139 м³; дърва - 440 м³; МПС - 34; коне - 2, каруци - 4; моторни триони - 7; други инструменти за дърводобив - 8; законно оръжие - 4, други ловни уреди и боеприпаси - 46.

Взаимодействие с други институции

С най-високи резултати е работата на служителите по контрола и опазването на горските територии със структурите на МВР, което е потвърдено с подписаното ново Споразумение № 50-106/31.12.2018 г. за сътрудничество и взаимодействие между Министерството на вътрешните работи и Министерството на земеделието, храните и горите.

Съвместно с Главната дирекция „Национална полиция“ на МВР са предприети мерки за борба със системните нарушители в горите. Разработен е съвместен план за борба с нарушителите в местата с концентрация на нарушенията, който се изпълнява от регионалните дирекции по горите и областните дирекции на МВР. Съвместно със Служба „Контрол над общоопасните средства“ (КОС) и КАТ са извършени проверки по спазването на разпоредбите на ЗЛОД на територията на цялата страна.

През 2018 г. са проведени съвместни акции с Дирекция „Жандармерия“ на ГДНП на територията на Регионалните дирекции по горите - София, Берковица, Благоевград, и други.

Защитата и опазването на горските територии от пожари, както и непосредствените действия по гасене се осъществяват в тясно сътрудничество с ГД „Пожарна безопасност и защита на населението“ на МВР.

Извършени са съвместни проверки и с други институции - Агенцията „Пътна инфраструктура“, Националната агенция за приходи, Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“, Изпълнителната агенция по рибарство и аквакултури.

Прилагане на Регламент 995/2010

Като компетентен орган през 2018 г. ИАГ взе участие в две срещи на Комитета FLEGT/EUTR по въпроси, свързани с прилагането на Регламент (ЕС) № 995/2010, и съпътстващите ги неформални срещи на експертната група, проведени в Брюксел, Белгия. Проведени са 2 заседания на Постоянната работна група по при-

ГОРСКИ ПОЖАРИ ПО РДГ за 2018 г.

№	Регионална дирекция по горите	Брой	Площ (гха)	%	В т.ч. върхов
1.	Берковица	12	4191	28.84	0
2.	Благоевград	36	1012	6.96	40
3.	Бургас	8	196	1.35	0
4.	Варна	21	258	1.78	6
5.	Велико Търново	4	66	0.45	3
6.	Кърджали	23	106	0.73	0
7.	Кюстендил	22	173	1.19	0
8.	Ловеч	20	6673	45.93	45
9.	Пазарджик	8	82	0.56	5
10.	Пловдив	14	605	4.16	5
11.	Русе	10	294	2.02	1
12.	Сливен	6	331	2.28	13
13.	Стара Загора	8	146	1.00	79
14.	Смолян	5	13	0.089	0
15.	София	18	314	2.16	0
16.	Шумен	7	70	0.48	0
Всичко		222	14 530	100.00	197

ОПОЖАРЕНА РАСТИТЕЛНОСТ (гха)

1.	Иглолистна	2230	15.35 %
2.	Широколистна	11 308	77.83 %
3.	Смесена	295	2.03 %
4.	Треви, незалесени площи и мъртва горска постилка	697	4.80 %
Всичко		14 530	100 %

ВИД НА ПОЖАРА (гха)

1.	Низов	14 333	98.64 %
2.	Върхов	197	1.36 %
Всичко		14 530	100 %

СОБСТВЕНОСТ (гха)

1.	Държавна собственост	5910	40.67 %
2.	Общинска собственост	855	5.88 %
3.	Частна собственост	7719	53.12 %
4.	Църковна собственост	0	0 %
5.	Собственост на юридически лица	46	0.32 %
Всичко		14 530	100 %

ПРИЧИНИ (брой)

1.	Неизвестни	44	19.82 %
2.	Небрежност	158	71.17 %
3.	Умишлени	13	5.86 %
4.	Естествени	7	3.15 %
Всичко		222	100 %

лагането на Регламента. Със Заповед № 596/13.06.2018 г. на изпълнителния директор на ИАГ е променен съставът на Постоянната работна група, която отговаря за прилагането на Регламента. Новият екип организира национална работна среща с представители на всички РДГ по прилагането му.

Проведена е среща с представители на WWF, на която беше разяснено прилагането на Регламента в страната и бяха дадени отговори на 60 въпроса, поставени от страна на WWF.

Във връзка с осъществяване на ефективен контрол през 2018 г.

РДГ са извършили общо 1017 проверки на оператори и търговци: 226 - на оператори, закупили дървесина на корен в България; 270 - на собственици на гори или с гори, предоставени им за управление, продаващи дървесина в България от временен склад за първи път; 41 - на вносителите на дървесина и дървесни продукти, включени в обхвата на Регламента. Проверките на този вид оператори продължава да е на незадоволително ниво. Проверени са 480 търговци на дървесина и изделия от дървесина. Съставени са 49 предписания за отстраняване на пропуски при спазването на Регламента, а на 11 оператори са дадени устни указания. В РДГ - Стара Загора, е съставен акт за нарушение на Регламент (ЕС) № 995/2010.

Проблеми при контрола и опазването на горските територии

- Слаба наказуемост на нарушителите - събираемостта (тя е от компетентността и на други институции) на сумите по влезлите в сила наказателни постановления (НП) е много ниска, което създава чувство на безнаказаност у нарушителите, а работата на служителите по контрол и опазване на горските територии се обезсмисля. Действащите заповеди на ИАГ - №1321 от 16.12.2016 г. и № 461 от 30.05.2017 г., с които се спира достъпът на вписаните в публичния регистър по чл. 235 от ЗГ лесовъди и собствениците (ползвателите) на обекти по чл. 206 от ЗГ при дължими суми по влезли в сила НП, доведе до лек ръст - от 14 за 2017 г. до 21 % за 2018 г., на събираемостта, но не решава въпроса със системните нарушители. Твърде нисък е броят на издадените присъди за престъпления, свързани с горското законодателство.

- В много РДГ има проблеми с организацията по задържане и продажбата на вещите - предмет на нарушенията и средствата, послужили за тяхното извършване. Броят на базите за съхранение им е недостатъчен. През последните 10 години има голямо отстъпление при задържането на коне като средство за извършване на нарушения, което има пряка връзка с нарушенията в горските територии.

- Дейностите по опазване на горските територии се извършват изцяло от собствениците им (физически лица, юридически лица, сдружения, общини, ТП ДГС/ДЛС и 180 контролни звена към държавните горски предприятия). Неясен и противоречив обаче е един от основните текстове в Закона за горите - чл. 187, ал. 3, съгласно който „в горските територии - собственост на физически лица, юридически лица и техни обединения, с обща площ до 2 хектара включително, действията по ал. 2 се организират и финансират от държавните предприятия по чл. 163 от ЗГ“. На практика собствениците на тези малки поземлени имоти не извършват никакви дейности по опазването им, а съответните териториални подразделения също не упражняват законово определените си функции.

- Недостатъчен е контролът върху дейността на регистрираните лесовъди на частна практика. Те избягват да съставят актове за нарушения и не изпълняват дадените им законови възможности по опазване на горските територии. Правомощията са дадени на 11 373 регистрирани (действащи) в публичния регистър на ИАГ лесовъди, от които 2201 инженери и 9172 със средно лесовъдско образование, като част от тях осъществяват дейност в недържавни горски територии.

- Ниска компетентност на завършилите средно лесовъдско образование в новосформирани паралелки в училища и вечерни курсове. Това се отразява върху качеството на маркирането и върху цялостното състояние на горите и бъдещето им развитие.

Предложения за подобряване на дейностите за контрол по опазването на горските територии

- Да се увеличи броят на проверките в обектите за добив на дървесина на 180 000, минимум два пъти годишно.

- Да се увеличи броят на проверките в обекти по чл. 206 от ЗГ на 53 000 годишно, минимум по един път месечно.

- Да се предприемат стъпки за замяна на ползваните десетилетия наред метални чукове за маркиране на подлежащите за сеч дървета и дървесината преди нейното експедиране с друго средство.

- За горските територии - собственост на физически или юридически лица и техни обединения, с площ до 2 ха включително, протоколът за освидетелстване на сечища да се подписва от горския стражар, отговарящ за опазването на горските територии, в които попада имотът.

- Да се прецизира срокът за сеч и извоз до временен склад в издаденото разрешително за сеч спрямо обема, сезона, пътната мрежа и други.

- Да се оптимизира броят на базите за съхранение на задържаната дървесина, като се предвиди необходима техника за товарене и транспортиране.

- Да се финализират проектите за изменение и допълнение на текстовете в основните закони и подзаконова нормативна база (ЗГ, Наказателен кодекс, ЗАНН, ЗОСИ и Наредба № 1/2012 г. за контрола и опазването на горските територии).

Защита на горските територии от пожари

През 2018 г. в страната са регистрирани 222 горски пожара, загинали 14 530 дка горски територии, като само 197 дка от тях са от върхови пожари. Площта на опожарените иглолистни гори е 2230 дка, широколистни са 11 308 дка, смесени гори - 295 дка, а 697 дка - треви и незалесени горски територии. На три РДГ - Ловеч, Берковица и Благоевград, се падат над 80 % от всички опожарени горски територии в страната. Така 2018 г. се нарежда на второ място след 2014 с отлични статистически показатели по площта опожарените горски територии и броя пожари.

Характерно за опожарените горски площи през 2018 г. е, че, за разлика от други години, най-големият дял се пада на частна собственост - 53 %, на държавна собственост - 41 %, а общинска собственост - 6 на сто. Този факт до голяма степен е повлиян от географията на засегнатите горски територии - 75 % от всички площи с пожари са в Северозападна и Централна България, в близост до населени места, където и процентът на частните гори е най-голям.

Огромна част от горските територии (над 63 % от всички за страната) са опожарени в края на октомври - в ДГС - Плевен, на площ 6177 дка и в ДГС - Мездра - 3107 декара. Характерно и за двата пожара е, че възникват в края на пожароопасния сезон.

Преките щети от пожари в горските територии през 2018 г. са оценени на едва 39 286 лв., което е най-ниската стойност за последните 20 г., при почти 4 млн. лв. през 2017 г. и средни стойности от около 5 млн. лв. за последното десетилетие.

Отличните резултати през миналата година се дължат както на превантивната дейност, така и на вложените през последните години немалки финансови ресурси от МЗХГ, държавните предприятия и МВР за специализирана техника, обучение и създаване на доброволни формирования.

През годината започна и разширяването на системите за наблюдение и откриване на пожари в горските територии, като в РДГ са изготвени проекти по подмярка 8.3 на ПРСР за изграждане на автоматизирани системи. До крайната дата за подаване на проектни предложения - 15.10.2018 г., пет Регионални дирекции - Берковица, Благоевград, Бургас, Кърджали и Сливен спазиха срока и в тях е предвидено изграждането на общо 18 кули и 5 центъра за наблюдение.

Здравословно състояние на горите през 2018 г. и предвидени мероприятия по защита на горите от вредители и болести през 2019 година

Инж. Илиян МУТАФЧИЙСКИ - главен експерт в отдел „Възобновяване, стопанисване, ползване и защита на горите“ в ИАГ

През 2018 г., съгласно представените прогнози от Лесозащитните станции в София, Пловдив и Варна, значително намаляват площите в иглолистните насаждения, засегнати от биотични фактори (корояди и фитопатогенни гъби). Фитосанитарното състояние на горите през 2018 г. е по-добро в сравнение с предходните години. Установени са нападения върху 852 112 дка, или 2 % от общата залесена площ в страната. Най-много са засегнатите площи в района на РДГ - Пазарджик - 191 831 дка, следват Регионалните дирекции по горите - Смолян - 167 658 дка, Кърджали - 97 000 дка, Кюстендил - 73 821 дка, Пловдив - 61 161 дка, София - 45 407 дка, и други. Най-голямо влияние върху здравословното състояние на горите в страната са оказали абиотичните фактори - 7399 сигнала за обща площ от 383 786 декара.

Насекомни вредители по иглолистните видове

Боровата процесионка (*Thaumetopoea pityocampa* Schiff.) - е най-широко разпространеният листогризещ вредител в боровите гори и през 2018 година. Бавно разширява ареала си на изток. Въпреки че площите са слабо нападнати, е необходимо да се предприемат лесозащитни мерки и авиоборба при ниска плътност на вредителя, за да се спре разпространението му и да се преодолее негативният екологичен ефект. Засегнати са 124 553 декара. Предвидената за авиоборба площ е 10 226 дка, от които 6042 дка за авиохимична, 4184 дка за авиобиологична и 271 дка за механична борба. Отчита се слабо увеличаване на нападнатите площи с 4706 декара.

Бороволистни оси (*Diprion pini* Linnaeus). Наблюдава се слабо увеличаване на нападнатите площи през 2018 г. - 29 356 декара. В силно нападнатите площи - 4854 дка, ще се проведе авиохимична борба срещу ръждивата бороволистна оса, а срещу самотната бороволистна оса - механична борба на площ 16.5 декара.

Корояди (*Ipididae*). Намалена е нападната площ от короядите и ликоядите в сравнение с предходните години. Основни причини за това са своевременното провеждане на санитарните и принудителните сечи, както и подобряването на физиологичното състояние на иглолистните насаждения, дължащо се на добрата влагозапасеност на почвата през зимата и значителните по количество валежи през пролетта и първата половина на лятото на 2018 година. Засегнатите от стълбени вредители площи през 2017 г. бяха 147 219 дка, а през 2018 г. - 60 630 дка (намаляване с 65 %). Предвидени са мероприятия през 2019 г. върху 42 021 дка, с 69 % по-малко в сравнение с предходната година. Най-големи площи са засегнати от комплекс корояди - 49 565 дка, като за борба са предвидени 35 119 дка санитарни сечи.

В боровите гори най-масовото съхнене е предизвикано от **върховия корояд (*Ips acuminatus* Gyll.)** - през 2018 г. са 8912 дка, като се предлагат за санитарна сеч на 6084 декара. Значително намаляха и нападнатите площи от шестъбъбен корояд - през 2017 г. от 13 055 дка на 557 дка през 2018 година. Предлагат се 503 дка за санитарна сеч. Установените нападения от големия горски градинар са върху 500 декара. В смърчовите гори констатираните нападения от типограф са на 642 дка, като на 315 дка е предвидена санитарна сеч.

Болести и съхнене на иглолистните видове

През 2018 г. е установено намаляване на площите, засегнати от болести и съхнене на иглолистните, което се дължи на подобреното им физиологично състояние. Подобриеното може да е кратко и лесовъдските мероприятия, свързани с трансформацията на иглолистните насаждения, намиращи се извън ареала си,

трябва да продължат. През 2018 г. общата засегната площ от болести и съхнене по иглолистните видове е 84 007 дка, което е намаляване с 62 % спрямо предходната година. Предвидените санитарни сечи за 2019 г. са на площ 54 477 дка, с 60 % по-малко от 2018 година.

Основно при **черния бор** засегнатите от съхнене площи - от 74 098 дка през 2017 г. намаляват на 19 633 дка през 2018 година. Предвижда се санитарна сеч през 2019 г. на площ 11 623 декара. Намалява съхненето през 2018 г. на **леторасли и клонки на бора**, причинено основно от *Sphaeropsis sapinea* - от 72 530 дка през 2017 г. на 24 824 дка (с 66 %), като се предвижда санитарна сеч на площ 16 608 декара.

При смесените борови насаждения през 2018 г. е констатирано съхнене на 18 657 дка, с предвидени санитарни сечи на 10 051 декара.

Съхнене на **белия бор** е установено през 2018 г. върху 15 509 дка, като се предвижда санитарна сеч на площ 11 448 декара.

Съхненето при **смърча** намалява с 43 % в сравнение с 2017 г., като от общо засегнатите през 2018 г. 1102 дка са предвидени за санитарни сечи 1041 декара.

Насекомни вредители по широколистните видове

Най-голямо влияние върху санитарното състояние на широколистните гори са оказали насекомните вредители, засегнати през 2018 г. са 114 988 дка, което спрямо 2017 г. е с 48 % нарастване.

Легомерки (*Geometridae*) и листовертки (*Tortricidae*). Този комплекс от листогризеци насекоми са вредители с най-много нападнати площи през 2018 г. в широколистните гори - от 45 073 дка през 2017 г. нарастват с 116 % на 97 347 декара. Силно нападнати са 23 693 дка. На база на резултатите от фотоелектрометри ще бъде изготвена допълнителна прогноза за окончателно определяне на размера на площите, в които ще се изведе авиоборба

Фиг. Засегнати от абиотични фактори и общо засегнати площи (дка) през 2009-2018 г.

през 2019 година.

Гъботворка (*Lymantria dispar*). Причинява най-големите обезлиствания по широколистните дървесни видове. Не са установени силно засегнати площи. Констатирано е слабо нападение на 9121 дка, по-малко от предходната година. Причина е продължаващото лимитиращо въздействие върху гъсениците на гъботворката от различни биологични агенти, като основният е ентомопатогенна гъба *Entomophaga mai-maiga* Humber, Shimazu & Soper. Успешното развитие на агента е благоприятствано от валежната пролет и лято на 2018 година.

Дъбова процесионка (*Thaumetopoea processionea* L.). Нападнатата площ от този листогризещ вредител през м.г. е 2913 дка, като няма силно засегнати площи.

Златозапка (*Euproctis chrysorrhoea* L.) Продължава тенденцията за намаляване на нападнатите площи и през 2018 г. - 1693 дка, като не се предвижда провеждане на борба.

Болести и съхнене при широколистните видове

Засегнатите през 2017 г. площи от 26 052 дка намаляват с 37 % на 16 284 дка през 2018 г., от които 4061 дка са силно засегнати. Предвидените за борба през 2019 г. са 12 866 дка чрез санитарни сечи.

Съхнене на бука. Площите, в които е установено съхнене при бука, през 2018 г. са 9363 дка, като санитарните сечи през 2019 г. ще бъдат върху 6601 декара.

Съхнене на дъба. През 2018 г. съхненето при дъба е 5727 дка, а при цера - 208 дка, като за санитарни сечи през 2019 г. се предлагат 5115 дка за дъбовите и 172 дка за церовите насаждения.

Насекомни вредители по тополите, върбите и елшите Общо засегнатата площ в тази група е 6951 дка, а основните вредители, причиняващи повреди по тополите, върбите и елшите, са дървесни оси, сечковци, листояди, листни въшки, златки и други. През 2019 г. са предвидени 1480 дка за наземна химична и 77 дка за механична борба.

Болести и съхнене по тополите, върбите и елшите

Повредите по тополите, елшите и върбите се изразяват в некрози по кората на тополите и съхнене. Общата засегната площ е 1891 дка, като 4 дка са предвидени за механична борба, 149 дка - за санитарни сечи.

Болести и съхнене по горскоплодни

От болести и съхнене през 2018 г. са засегнати 465 дка горскоплодните дървесни видове, в които през 2019 г. ще се проведат санитарни сечи.

Повреди от дивеч и гризачи

През м.г. са установени повреди от дивеч и гризачи на 1281 дка, като за борба са определени 84 дка, от които 42 дка за наземна химична борба, 27 дка за механична борба и 15 дка санитарни сечи.

Плевелна и паразитна растителност

През 2018 г. тя е установена върху 1747 дка, като през 2019 г. ще са провеждат наземна химична борба на площ 310 дка, механична

Таблица

Засегнати площи и проведени по прогноза лесозащитни мероприятия през 2018-2019 г.

Повреди	2017 Засегната площ	2018 Засегната площ	изменение	2018 Предвидени мероприятия	2019 Предвидени мероприятия	изменение
	дка	дка	%	дка	дка	%
Насекомни вредители по иглолистни	322 055	228 313	29▼	157 224	57 610	63▼
в т.ч. корояди	174 049	60 630	65▼	134 026	42 021	69▼
Болести и съхнене по иглолистни	221 479	84 007	62▼	134 464	54 477	60▼
Насекомни вредители по широколистни	78 337	123 960	49▲	1058	8715	723▲
Болести и съхнене по широколистни	26 052	18 640	28▼	20 846	13 769	34▼
Абиотични фактори	270 036	383 786	26▲	151 634	240 298	58▲
Други причини	26 993	13 406	50▼	16 676	8556	49▼
Всичко	944 951	852 112	10▼	481 902	383 425	20▼

борба - 12 дка, и интегрирана борба - 188 декара.

Повреди от абиотични фактори

Нарастват засегнатите площи по абиотични причини - от 270 036 дка през 2017 г. на 383 786 дка през 2018 г., или с 42 на сто. Площите, предложени за санитарни сечи, от 151 634 дка през 2018 г. се увеличават на 240 298 дка през 2019 г. (с 58 %). Най-много иглолистни насаждения са пострадали от ветровал и ветролом - 196 551 дка, а повредите от снеговал и снеголом са 95 260 декара.

Засегнатата от абиотични фактори дървесина в иглолистните насаждения трябва да бъде усвоена с принудителни сечи още през настоящата година, за да не се допусне каламитетно развитие на корояди.

През 2018 г. в иглолистните насаждения при принудителни и санитарни сечи са добити 2 552 825 м³ стояща дървесина. Продължава усвояването на засегнатата през предходните години от ветровали, ветроломи, снеговали, снеголоми, ледоломи и ледовали дървесина.

Горски пожари

Обследваните горски пожари през 2018 г. са 8770 дка, като 7401 дка са предвидени за санитарни сечи.

Повреди в горски разсадници

През м.г. са установени нападения от насекоми, заболявания и повреди от абиотични фактори в горските разсадници на обща площ 3623 декара. За провеждане на наземна химична борба се предвиждат 1906 дка, а за механична - 75 дка, и върху 3.5 дка ще се проведе санитарна сеч.

От проведените през 2018 г. лесопатологични обследвания е установено, че най-много са повредите, причинени от абиотични фактори. Приблизително в 383 425 дка, или в 50 % от нападнатите през 2018 г. площи, са предвидени мероприятията за борба.

Продължават мероприятията срещу съхненето от корояди и фитопатогенни гъби чрез провеждане на санитарни сечи. Допълнително обстановката може да се усложни в района на Родопите, вследствие на нанесени значителни поражения от ветровал и ветролом през зимата на 2018 г. и снеголом и снеговал през януари 2019 година. Ненавременното усвояване на повалената дървесина би довело до каламитетно развитие на корояди.

Приключи възстановяването на крайречни гори

**Д-р инж. Ценко ЦЕНОВ - директор на дирекция „Гори и лесовъдски дейности“,
д-р инж. Кирил ТАШЕВ - главен експерт в отдел
„Възобновяване, стопанисване, ползване и защита на горите“ в ИАГ**

Крайречните заливни гори в умерената зона са едни от най-сложните горски системи с голямо разнообразие. Често, макар и не съвсем правилно, те са сравнявани с естествените тропически гори. Освен че са дом на стотици видове растения и животни, те са изключително важни за предпазването от наводнения и свлачища и подпомагат пречистването на речната вода. Наличието на крайречни гори забавя разрушителната сила на водата след поройни дъждове и високи водни нива. Те имат съществена роля при биогеохимичния кръговрат на водата.

Най-сериозните причини за загуба и унищожаване на крайречни гори в умерената зона и у нас са изсичането с цел освобождаване на площи за земеделски нужди; създаването на плантации за бързо производство на дървесина от хибридни тополи; корекциите на речните корита и изземването на инертни материали от реките, което води до неблагоприятни промени в режима на водния отток, гренуране на месторастенията и ерозия на речните брегове. Провеждането на нерегламентирани или неправилни сечи също е сред причините за намаляване на крайречните гори.

Поради огромното екологично значение на тези гори нанесените вече щети и актуалните в момента заплахи е наложително предприемане на възстановителни дейности. Част от тях са насочени към създаване на нови крайречни гори чрез залесяване с местни, характерни видове, а други - към подобряване на структурата и функциите на съществуващите чрез премахването на чужди за местообитанията видове.

В миналото заливните гори са били широко разпространени в България. С навлизането на тополовството тези месторастения масово са заемат от хибридни видове тополи с цел постигане на финансови ползи от дървесината на тези бързорастящи дървесни видове. Сега частично са запазени автентични групи дървета или малки крайречни гори предимно по Дунавските острови и покрай някои от по-големите реки - Марица, Ропотома, Камчия и Тунджа.

В края на 2014 г. Изпълнителната агенция по горите в партньорство с WWF и Регионалните дирекции по горите в Русе и Пловдив подписаха споразумение LIFE 13 NATF G000 801 с Европейската комисия за изпълнение на проект „Възстановяване и опазване на алувиални гори от хабитат *91E0 в защитени зони по „Натура 2000“ и моделни територии в България“. Проектът има за цел да се възстановят приоритетни местообитания от типа 91E0 „Алувиални гори с *Alnus glutinosa* и *Fraxinus excelsior*“ с финансовата помощ от програма LIFE на Европейската комисия в размер на 75 % от общата му стойност, която възлиза на 537 056 евро. Периодът на изпълнение е 4 години и половина - от 01.09.2014 до 28.02.2019 година.

Действията по проекта

Възстановяването и опазването на естествени крайречни гори от местни видове е извършено около реките Дунав и Марица. В рамките на проекта, който приключи през февруари 2019 г., са възстановени 481 дка естествени крайречни гори (от природно местообитание тип 91E0*). Край р. Марица възстановената

площ е 240 дка гори от местни видове в две защитени зони от „Натура 2000“. На мястото на хибридните тополи са залесени около 70 000 фиданки от местни видове черна тополя, полски бряст, летен дъб (лонгозен екотип), бяла и черна елша и полски ясен. В защитена зона „Мартен-Ряхово“ край Русе също са възстановени над 240 дка крайречни гори, като залесените фиданки са от бяла върба и черна тополя.

В рамките на извършените дейности по проекта е разработено „Ръководство за възстановяване и управление на крайречните гори“, чиято основна цел е да насочи вниманието на собствениците и стопанисващите тези територии върху техния специален статут и особености и да подпомогне специалистите в бъдещата им работа при управлението и възстановяването им.

В проекта активно се включиха доброволци, най-вече ученици и служители на фирми и компании, които подпомогнаха процеса по залесяване и отглеждане на младите фиданки. Участието на обществото и младите хора и децата е много важно, тъй като е най-добре културата за опазване и възстановяване на природните ресурси и биоразнообразие да се изгражда от ранна възраст.

Основните резултати от реализирането на проекта

- Директно възстановяване и подобряване на качеството на крайречните гори в две защитени зони („Река Марица“ и „Мартен-Ряхово“) чрез прилагане на различни техники и тестване на алтернативни методи.

- Награждане на базата от знания и опит за възстановяване и управление на крайречни гори чрез съставянето на ръчник за специалисти.

- Осъществяване на подобряване на капацитета на ИАГ, две регионални дирекции и WWF - България, съответно на горския и неправителствения природозащитен сектор, по възстановяване и управление на природно местообитание от типа 91E0*.

- Създаване на условия за увеличаване на осведомеността и подкрепата за опазването на крайречните гори сред обществото и местните заинтересовани страни.

С реализирането на проекта за пореден път Изпълнителната агенция по горите, нейните структури и специализираните териториални звена доказват капацитета за успешна реализация на комплексни дейности по опазване и възобновяване на горски екосистеми с активното участие на неправителствения природозащитен сектор.

Съвместните усилия водят до най-добрите резултати

**Инж. Ангел КУЗМАНОВ - директор
на Регионалната дирекция по горите - Пазарджик**

Районът на дейност на Регионалната дирекция по горите - Пазарджик, обхваща цялата област Пазарджик, а на територията ѝ се намират 9 държавни горски стопанства, 3 държавни ловни стопанства и УОГС „Георги Ст. Аврамов“ - с. Юндол, заемащи голяма част от Западните Родопи, североизточните склонове на Рила, западна Средна гора и Горнотракийската низина. В границите ѝ влизат изградените язовири „Батак“, „Голям Беглик“, „Беглика“, „Тошков чарк“, „Широка поляна“ в Родопите, язовирите „Белмекен“ в Рила и „Тополница“ в Средна гора, както и реките Марица, Тополница, Луда Яна, Доспатска, Чепинска и Стара река.

Горските територии на Регионалната дирекция заемат 260 712 ха, или 58 % от областта. Запасът на стоящата дървесина е 57 864 807 м³, от която 43 490 939 м³ иглолистна и 14 373 868 м³ широколистна. Преобладават иглолистните гори - 61 % в планинската зона и смесените в полупланинската зона и широколистните - 39 на сто. Основните дървесни видове са бял и черен бор, дъб, смърч, дъб, бук и ела.

Защитените територии обхващат 11 225 ха, или 4.5 % от общата площ.

Средногодишното ползване на дървесина от държавните горски територии, включително на Учебното горско стопанство, по утвърдените горскостопански планове е 503 429 м³ лежаща маса. Добитата през 2018 г. дървесина е 555 578 м³, от които дървата за огрев за местното население са 82 090 кубични метра.

Ползването в недържавните горски територии през 2018 г. е 29 958 м³, от които 9674 м³ от общински гори, 4472 м³ - собственост на физически лица, 13 748 м³ - на юридически лица, и 2064 м³ - на религиозни организации.

След промените в нормативната уредба съгласуването на предписанията става веднага и позволява бързи и адекватни действия в засегнатите от вредители и природни нарушения територии. През 2018 г. са издадени 64 предписания по чл. 106 и чл. 131, ал. 2 от Закона за горите за санитарни и принудителни сечи. При все-

ки подаден сигнал за наличие на петна със съхнене или паднала горска маса в рамките до 3 дена Регионалната дирекция извършва теренна проверка, изготвя констативен протокол и доклад за предприемане на необходимите мерки. През 2017 и 2018 г. от инвентаризирани иглолистни гори с повреди на площ 893.44 ха със засегната стояща дървесина 134 712 м³ са усвоени общо 113 413 кубични метра.

Надеждата ни е, че възобновяването в освободените площи ще стане по естествен път или с минимална лесовъдска намеса. Планираните средногодишни залесявания по утвърдени горскостопански планове са 944 дка, като с най-голям дял са държавните горски територии. През 2018 г. в държавните горски и ловни стопанства са залесени 557 дка, а през 2019 г. залесяване ще бъде извършено върху 311 дка, основно с фиданки бял и черен бор, смърч, ела, дъб, цер, липа и тополя, произведени в 12 горски разсадника с обща площ 655 декара.

Успоредно с издаването на предписанията експертите и горските инспектори от РДГ - Пазарджик, упражняват и текущ контрол по дисциплината на ползване в обектите за дърводобив и временните складове и извършват документални и електронни проверки на досиетата на насажденията. През 2018 г. са направени 8 комплексни проверки на 5 държавни горски и ловни стопанства, УОГС и 2 общини. Проверени са 34 план-извлечения, одобрени - 31, ползването по които е 299 027 м³ на площ от 5236 хектара. Одобрени са 39 горскостопански програми за горски територии - собственост на физически и юридически лица.

В края на 2018 г. приключиха обществените поръчки по изготвянето на новите горскостопански планове (ГСП) на ДЛС „Борово“, Държавните горски стопанства „Алабак“ - Велинград, „Родопи“ - м. Беглика, и УОГС, при които се установи, че на територията на Дирекцията има инвентаризирани общо 195.9 ха нови гори. В средата на изминалата година наши служители провериха и утвърдиха новия горскостопански план на община Лесичово. Представен за проверка и утвърждаване от директора на РДГ - Пазарджик, е и изработеният нов горскостопански план на община Велинград, който засяга 1505 горски имота общинска собственост, с площ 1040.8 ха на територията на три стопанства - ДЛС „Чепино“, ДГС „Алабак“ и Учебното горско стопанство. Извършени са теренни проучвания по инвентаризацията на горските територии, стопанисвани от ДЛС „Широка поляна“. През 2018 г. на заседание на Експертния съвет на РДГ - Пазарджик, беше приет работен проект за основен ремонт на праволинеен стомано-бетонен бараж на р. Дълбочица на територията на ДГС - Белово. В началото на 2019 г. бяха предприети действия за изработване на задание за изготвяне на областен план за развитието на горските територии на Пазарджишка област.

Регионалната дирекция периодично провежда обучения на служителите, пряко ангажирани с опазването на горските територии. За горските инспектори бяха проведени 3 обучения, на които са обсъждани проблемите по изпълнението на Наредба № 1 за контрола и опазването на горските територии, Наредба № 8

за сечите в горите, Закона за горите, Закона за лова и опазване на дивеча и други.

Работата ни с МВР, НАП, Изпълнителната агенция „Главна инспекция по труда“ и с мобилните екипи на ЮЦДП и ЮЗДП при извършване на проверките е ползотворна. Дирекцията е изградила много добро взаимодействие с РД „Пожарна безопасност и защита на населението“ и съвместната ни работа е на отлично ниво. В РДГ - Пазарджик, са създадени пет групи за реакция при горски пожари. Горските стопанства - „Алабак“, Батак, Пазарджик и Панагюрище, разполагат със специализирани високопроходими пожарни автомобили. През 2018 г. на територията на РДГ - Пазарджик, са регистрирани 8 горски пожара, като засегнатата площ е 82 дка (в т.ч. 5 дка върхов).

Контролът по опазването на горските територии в обхвата на РДГ - Пазарджик, се извършва от 53-ма служители с лесовъдско образование - 9 главни горски инспектори, 6 главни експерти и 38 специалисти горски инспектори, назначени с трудови договори и разпределени в 13 екипа - 10 мобилни и 3 стационарни контролни горски пункта, снабдени с постоянно видеонаблюдение. От голяма помощ в работата ни са гражданите, сигнализиращи на телефон 112 - през изминалата година са получени 115 сигнала за незаконна сеч, транспортиране и съхранение на дървесина, пожари и други дейности в горите.

През 2018 г. горските инспектори към РДГ - Пазарджик, са извършили 24 384 проверки, от които 1323 на обекти, регистрирани по чл. 206 от ЗГ, 1873 на обекти за добив на дървесина. Проверени са 118 228 МПС, транспортиращи дървесина (включително на трите контролни пункта - Превала, Чепино и Варвара), 2767 ловци, 115 риболовци и 78 други физически лица. Задържани са 197.90 пр. м³ дърва за огрев, 60.90 пл. м³ обла строителна дървесина, 7 МПС, 5 каруци, моторен трион. Горските инспектори са съставили 162 констативни протокола с предписания за отстраняването на пропуските. Най-честите нарушения на Закона за горите са транспортирането и съхраняването на дървесина без превозен билет, немаркирана с контролна горска

или производствена марка и провеждането на незаконна сеч.

Констатираните през 2018 г. нарушения са 329, за които са съставени актове за установяване на административно нарушение, 2 от които от служители на община Панагюрище.

Анализът показва, че най-големият брой АУАН са за нарушения по Закона за горите и подзаконовите актове по прилагането му - 323. Образованите административнонаказателни производства за нарушения по Закона за горите въз основа на постановления за прекратяване на наказателни производства и постановления за отказ да се образуват наказателни производства са 45.

Природните дадености и разнообразният релеф са предпоставка за елитни популации от благороден елен, елен лопатар, муфлон, сърна, дива коза, дива свиня, вълк, глухар и други.

През изминалия ловен сезон на територията на РДГ - Пазарджик, са отстреляни 1144 диви свине, 4 благородни елена, 3 елена лопатар, 48 сърни, 6 диви кози, 20 муфлона и 18 глухара. Направена е оценка на 98 животни, от които три трофея от дива свиня са със златен медал - съответно - 133.85 т. (Ловна дружина - Белово), 130.2 т. (ДЛС „Борово“) и 129.45 т. (Ловна дружина - Ракитово), и трофей от вълк - със 134.3 точки. Общият брой златни медали за трофеи от дива свиня на територията на РДГ - Пазарджик, е 8.

Увеличаването на дивечовите запаси на дива свиня се дължи най-

Увеличава се запасът на сърната

Колективът на Регионалната дирекция по горите - Пазарджик

вече на правилното подборно ловуване в държавните ловни стопанства и дивечовъдните участъци, предоставени за стопанисване на юридически лица, както и редовното провеждане на ловностопански мероприятия. На територията на РДГ - Пазарджик, няма регистрирани заболявания от африканска чума по свинете. Поради реалната опасност от епидемия в проектоплана за ползване на дива свиня на територията на Дирекцията като превантивна мярка са заложили за отстрел минимум 80 % от пролетния запас.

За предотвратяване на заболяването през изминалата година бяха проведени срещи с ловците, които бяха инструктирани по всички мерки, свързани с биосигурността.

Предвиденото ползване на дивеча е съобразено с наличните и допустимите дивечови запаси по ловоустройствените проекти, като в дивечовъдните участъци на държавните ловни стопанства то отразява и наличието на трофейно зрели екземпляри и необходимостта от провеждане на селекционен отстрел за подобряване на екстериорните и трофейните му качества, за поддържане на добър здравословен статус и баланс между различните видове.

В сравнение с 2017 г. през 2018 се наблюдава намаляване на запаса на благородния елен, заека и яребицата. Повишаване на числеността на фазани е следствие на разселванията през миналата година.

Изпълняваме отговорно дейностите по стопанисване на държавните горски територии

Инж. Ботьо АРАБАДЖИЕВ - директор на Южноцентралното държавно предприятие - Смолян

Южноцентралното държавно предприятие - Смолян, е регистрирано на 29 юни 2011 г. с 43 териториални поделения. Понастоящем те са 35 - 28 държавни горски стопанства и 7 държавни ловни стопанства. Стопанисва държавни горски територии в Смолянска, Пловдивска, Пазарджишка и Кърджалийска област. Общата площ е 861 888 ха, като държавните горски територии заемат 718 428 ха (83.3 %). Нагорската височина е от 100 м - по поречието на Марица, и 2198 м - връх Перелик. В този широк диапазон се съдържа богато разнообразие от различни типове местоувания, които осигуряват съществуването на множество растителни и животински видове. В режима на стопанисване на „Натура 2000“ попадат 435 149 ха (60.6 %) от държавните горски територии.

Основните дървесни видове са бял бор - 31 %, смърч - 15 %, черен бор - 9 %, дъб - 18 %, бук - 15 на сто.

Общият запас в ДГП е 136 570 861 м³, а средногодишният прираст - 2 362 515 куб. метра. Средната възраст на горите е 64 години. Горкостопанските планове на териториалните поделения на Предприятието предвиждат средногодишното ползване от 1 091 024 м³, което е 46 % от годишния прираст, а средногодишното залесяване - 155 хектара. Посадъчният материал се произвежда в 35 горски разсадника, като 7 от тях са с национално значение.

Ползване на дървесина

Съгласно утвърдения финансов план през 2018 г. предвиждането за ползване е 1 212 688 м³ дървесина, или 111 % спрямо горкостопанските планове (ГСП). Разликата над годишното предвиждане по ГСП се дължи на необходимостта да продължим работата по усвояване на повредената от абнотични и биотични фактори дървесина. Към края на м.г. са реализирани 1 358 779 куб. метра. Общо добитата дървесина за годината представлява 112 % от предвиденото ползване. Достигнатото превишаване на ползването е в резултат на провежданите принудителни и санитарни сечи върху горски територии, засегнати от природни бедствия и нападения от вредители в последните три години.

През януари 2018 г. част от стопанствата в Смолянска област са пострадали от ветровал, в резултат на който бяха увредени около 115 000 м³ дървесина. Създадената добра организация от страна на засегнатите стопанства позволи по-голямата част - около 85 %, от тази дървесина да е усвоена до края на миналата година, а останалата - до края на май 2019 година. В резултат на бързата реакция на този етап в засегнатите стопанства не се наблюдава увеличаване на подадените сигнални листове за нападения от корояди.

За мониторинг и превенция на вредителите по повалената дървесина

на е сключен договор „Мониторинг върху насекомите-ксилофаги по смърча, елата и белия бор в насажденията, засегнати от ветровала през 2018 г. и разработване на мероприятия за намаляване на тяхната численост“ с Института за гората при БАН. Срокът на договора е 36 месеца, като при изпълнение на дейностите трябва да се представят междинен и окончателен отчет.

В началото на април 2019 г. представители на ЮЦДП - Смолян, и ЛЗС - Пловдив, ще вземат участие в общоевропейска работна среща по проблемите с разпространението на насекомни вредители от род *Ips*, както и други биологични агенти. Целта на организаторите от EUROPEAN FOREST INSTITUTE е от тази работна среща да бъде определен рискът, който ще комбинира всички фази и нива в развитието на болестите и вредителите и предвид въздействието на климатичните условия.

С най-големи количества реализирана дървесина към 31.12.2018 г. съответно са Държавните горски стопанства, които най-силно са засегнати от абнотични и биотични въздействия - Славейно - 210 %, Смолян - 185.2 %, Златоград - 166.5 %, Ардино - 155.6 %, Крумовград - 148.9 %, и Момчилград - 143.9 на сто.

Общото количество реализирана през 2018 г. дървесина - 429 335 м³ (32 %) е по тарифата „на корен“ (включително 186 913 м³ на физически лица по ценоразпис). От склад са добити и реализирани 929 444 м³ (68 %) дървесина. В сравнение с предходни години средните разходи за добив се увеличават, докато продажната цена се запазва относително постоянна или намалява в зависимост от дела на продаваната повредена дървесина.

През 2018 г. ЮЦДП - Смолян, отново инвестира в техника за ремонт и поддръжка на горски автомобилни пътища, като са закупени 19 комбинирани багер-товарачи и 5 самосвала. Почти всички стопан-

ства в обхвата на Предприятието разполагат с техника за ремонт и поддръжка на горските пътища, като по този начин са много по-оперативни при спешни и неотложни ремонти за осигуряването на достъп до обектите и проходимост на горската пътна мрежа.

Лесокултурни и ловно стопански дейности, защита и опазване на горските територии

През 2018 г. са залесени 1618 дка нови гори, като 835 дка са върху площи, освободени след извеждане на санитарни и принудителни сечи. Подготвените за залесяване площи през 2019 г. са 1491 декара. Всички останали лесокултурни дейности, свързани със създадените нови гори - попълване, отглеждане, ограждане, се изпълняват съгласно финансовия план на Предприятието. Изпълняват се и всички заложи дейности по производство на посадъчен материал - семейсьбиране и разсадниково производство.

Постоянно се следи състоянието на освободените след извеждане на санитарни и принудителни сечи площи, като се спазват изискванията на нормативната уредба и даваните от страна на ИАГ и МЗХГ указания. На местата със затруднено естествено възобновяване се пристъпва към залесяване с подходящи местни видове, а където естественото възобновяване е добро, се предвиждат и изпълняват дейности по запазване и подобряване на състава на появилия се подраст.

Отглеждането на млади насаждения без материален добив е предвидено да се извърши върху 1669 дка, включително и отгледни сечи без материален добив за производство на висококачествена дървесина, като към края на декември м.г. дейността е върху 1756 дка, или 105 на сто.

Подпомагането на естественото възобновяване е предвидено върху 462 дка, като към края на м.г. мероприятието е изпълнено на 494 дка (107 %). Преизпълнението се дължи на допълнително включени площи, освободени след извеждане на санитарни и принудителни сечи.

От предвидените за 2018 г. за маркиране 1 337 982 м³ дървесина до края на годината са маркирани 1 647 098 м³ стояща маса (123 %). Приоритетно се извършват дейностите по инвентаризиране и маркиране на насажденията, пострадали от абиотични и биотични фактори.

Съгласно предвижданията се изпълняват кастренето и изораването на междуредия на тополовите култури. Като цяло има проблеми с изпълнението на основните лесокултурни дейности при възлага-

нето им на регистрирани фирми. Поради това в голяма част от стопанствата все по-често се назначават работници за изпълнението на тези дейности. Възникналите през 2018 г. горски пожари са 36, с обща площ 727 дка (от тях 10 дка са върхови пожари и 717 дка - низови), в т.ч. 648 дка в горски територии - държавна собственост.

През 2018 г. са закупени и монтирани върху автомобили с висока проходимост 15 системи за гасене на горски пожари, като броят на стопанствата, оборудвани с автомобили за първоначална намеса при гасене на горски пожари, достигна 27.

За подобряване на дейностите по опазване и стопанисване на горските територии през 2018 г. са закупени 24 автомобила с висока проходимост.

Приходите от организиран ловец туризъм и друг вид туризъм са изпълнени на 84 % спрямо предвиденото по финансов план за 2018 г., но нарастват в сравнение с приходите за 2017 година.

Инвестиции

През м.г. продължи възлагането на проектиране, строителство и основен ремонт на горски пътища със средства от фонд „Инвестиции в горите“. Със средства от стопанската дейност се инвестира в строителството и основния ремонт на административни сгради - пристройка към административната сграда на ДПС „Женда“, основни ремонти на административните сгради са извършени в Държавните горски стопанства - Смолян, Пещера и Хисар, а на ловните домове в ДПС „Борово“ и ДГС - Ракиово.

Двадесет и шест териториални поделения на Южноцентрално държавно предприятие са сертифицирани по критериите и стандартите на FSC, като останалите стопанства са в процес на подготовка за сертификация.

Колективът на ЮЦДП - Смолян

Африканската чума по свинете: въведена е биосигурност на много високо ниво

Африканската чума по свинете (АЧС) е едно от най-значимите заболявания при домашните и дивите свине поради високите си нива на смъртност, липсата на лечение и ваксина. Веднъж проникнала в дадена държава, болестта има силно негативно въздействие върху националната, регионалната и международната търговия, поминъка на свиневъдите и ловното стопанство. Изкореняването на тази болест е изключително трудно и при дивите свине може да отнеме години.

Първият случай на АЧС в България бе установен на 31.08.2018 г. при домашна свиня в с. Тутраканци, Варненска област, като огнището бе ликвидирано за 24 часа. При дивите свине за пръв път болестта е установена на 23.10.2018 г. в ДГС - Силистра, териториално поделение на СЦДП - Габрово, непосредствено до границата с Румъния, в землището на с. Кайнарджа. Два дена по-късно на 500 м от това място е открита друга дива свиня с положителни проби. На 01.11.2018 г. в ДПС „Балчик“, териториално поделение на СИДП - Шумен, в землището на с. Българево са констатирани още два случая. На 27.12., отново в ДГС - Силистра - АЧС при дива свиня, както и на 10.02.2019 г. в ДГС - Суворово, в близост до Девня. Последният случай е от 22.02.2019 г. в ДПС „Тервел“.

С оглед на усложнената епизоотична обстановка през 2018 г. в България са предприети редица мерки от ловностопанска гледна точка за редуциране на плътността на дивата свиня до приемливи нива, както и за спазване на биосигурността като превантивна мярка.

- Със заповед № РД 09-178/22.02.2018 г. на министъра на земеделието, храните и горите е определена работна група, която да изготви и представи анализ относно необходимостта от предприемането на мерки, както и възможните финансови разходи, свързани с редуцирането на популацията на дивата свиня.

- Създаден е Координационен съвет (заповед № РД 09-596/27.06.2018 г.) на министъра, който да координира изпълнението на територията на България на мерките от Плана за превенция и контрол на заболяването АЧС, изготвен от работна група по заповед № РД 09-567/15.06.2018 г. на министъра.

- С цел финансовото облекчаване на ловците и стимулирането на индивидуалното ловуване на дива свиня цената на разрешителните за индивидуален лов (съгласно заповед № РД 48-8/26.01.2018 г.) на министъра е намалена от 30 на 1 лев.

- Намалени са и минималните цени за ползване на дива свиня по линията на организирания ловен туризъм: при индивидуален лов - за отстреляна дива свиня до 1 г. - 0 , за отстреляна дива свиня от 1 до 2 г. - 0 , за отстреляна женска над 2 г. - 100 , съгласно заповед № РД 48-56/29.06.2018 г. на министъра; при групов лов - за отстреляна дива свиня до 1 г. - 0 , за отстреляна дива свиня от 1 до 2 г. - 0 , за отстреляна женска над 2 г. - 100 , съгласно заповед № РД 48-62/18.07.2018 г. на министъра.

- Във връзка с указанията, дадени от Изпълнителната агенция по горите за необходимите мерки, които е необходимо да се предприемат от страна на ловците по време на лов на дива свиня, утвърдени със Заповед № 704/25.07.2018 г. на изпълнителния директор на ИАГ, през юли 2018 г. от на всички регионални дирек-

ции по горите са организирани срещи с председателите на ловните дружини, като указанията са сведени до знанието им. В указанията е описана необходимостта от изграждането на ями за отпадни животински продукти в ловностопанските райони на ловните дружини. Срокът за изграждането им е 25.09.2018 г. и е определен в писмо от ИАГ до всички РДГ с изх. № ИАГ-17018/03.09.2018 г., с което са изпратени указания от Българската агенция по безопасност на храните (БАБХ) за техническите характеристики на ямите за отпадни животински продукти. Указанията са сведени до знанието на всички ловни сдружения. Общият брой на изградените ями за отпадни животински продукти в страната към 21.01.2019 г. е 2410.

- За обучение на ловците от ловните дружини за АЧС, биосигурност и други болести по дивеча по програма, утвърдена от БАБХ, са организирани курсове, в които взеха участие по двама ловци за всяка ловна дружина. От 06 до 24.07.2018 г. подобни обучения са преминали на територията на цялата страна.

- Изградено е оградно съоръжение за възпрепятстване на движението на дива свине по сухопътната граница с Румъния, съгласно заповед № РД 09-671/25.07.2018 г. на министъра на земеделието, храните и горите. Оградата е с обща дължина от 133 км и е завършена през август 2018 година. До цялостното ѝ изграждане е създадена организация за 24-часово непрекъснато наблюдение и охрана на трасето на съоръжението от служители на ИАГ, държавните предприятия и териториалните им поделения.

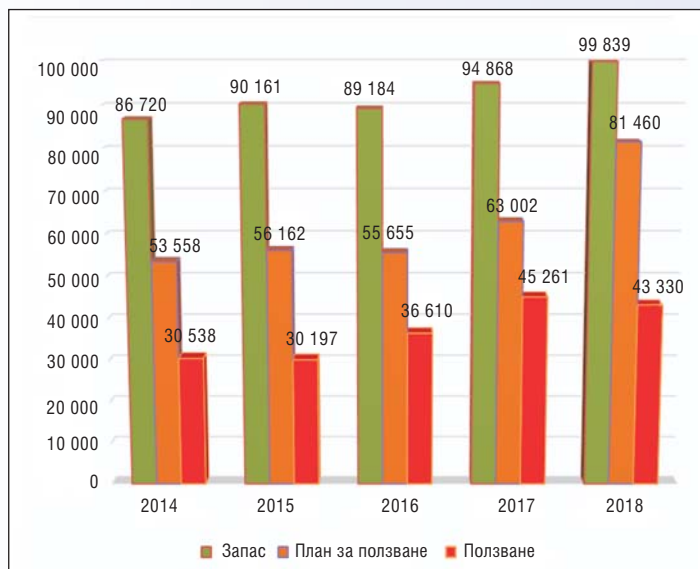
- На граничнопропускателните пунктове от ИАГ и държавните предприятия е организирано поставянето на специално изработени от ЮЗДП - Благоевград, информационни табла с текст на осем езика, предупреждаващи за опасността от заболяването. ЮЗДП издава и разпространява с помощта на останалите държавни предприятия дипломатка в тираж 60 000 броя „Африканска чума по свинете - участниците в ловни излети носят отговорност“, която съдържа съвети и препоръки към ловците.

- Извършено е транспортирането и разпределянето на над 100 000 комплекта за вземане на проби от отстреляни дива свине, като средствата са осигурени съгласно Постановление № 130/05.07.2018 г. на Министерския съвет относно одобряване на допълнителни разходи/трансфери за 2018 г. по бюджета на Министерството на земеделието, храните и горите за обезпечаване изпълнението на мерки за предотвратяване появата на африканска чума по свинете в Р. България.

- През миналата година бяха издадени редица заповеди на министъра на земеделието, храните и горите, с които е ограничен груповият лов на дива свиня или използването на ловни кучета при провеждането му във връзка с усложнената епизоотична обстановка. Със заповед № РД 48-63/25.07.2018 г. на министъра бе забранен груповият лов на дива свиня на територията на цялата страна като превантивна мярка с цел недопускане на болестта на територията на страната. Заповедта бе отменена със заповед РД 48-77/26.09.2018 г. на министъра, с която е забранено провеждането на групов лов на дива свиня около огнището на АЧС в с. Тутраканци, ловностопанските райони по държавната граница с Румъния, около пристанището и курортите на Варна. Забранено е и използването на кучета при провеж-

дане на групов лов на дива свиня в буферната зона около огнището и около високорисковата територия по границата с Румъния. Впоследствие са издадени заповеди №№ РД 48-79/05.10.2018 г., РД 48-89/13.11.2018 г., РД 48-94/10.12.2018 г. и РД 48-101/28.12.2018 г. на министъра, които въвеждаха ограничения по ловно-стопански райони в провеждането на груповия лов на дива свиня съгласно новоконстатираните огнища на АЧС в страната или разрешаваха провеждането на групов лов, но без използването на ловни кучета. Издадена е и министерска заповед № РД 48-85/29.10.2018 г., с която е въведено разрешение при възникване на огнища на болестта АЧС, в инфектираните зони около тях, служители на ИАГ, РДГ, държавните предприятия, БАБХ и областните дирекции по безопасност на храните да имат възможност да прилагат санитарен отстрел на дива свиня и при необходимост да ползват селективни капани за улова ѝ.

На фона на взетите мерки за редуциране на запаса на дивата свиня в страната данните за реализираното ползване на вида за 2018 г. сочат, че са отстреляни 43 330 диви свине (по справка от system.iag.bg към 28.01.2019 г.), при запас 99 839 и план за ползване 81 460 броя. Това съставлява 53.2 % от плана, като за сравнение на фиг. 1 е представено ползването на дивата свиня в страната за последните пет години. В тази справка не са включени отчетени 1255 отстреляни екземпляри през януари тази година. От графиката е видно, че за 2018 г. поради усложнената епизо-

Фиг. 1. Ползване на дивата свиня в България за периода 2014-2018 г.

отична обстановка планът за ползване на дивата свиня в национален мащаб е процентно завишен спрямо предишните четири години. За 2014 г. планираното ползване е 61.7 % спрямо пролетните запаси, за 2015 г. - 62.3 %, за 2016 г. - 62.4 %, за 2017 г. - 66.4 %, и за 2018 г. - 81.6 %. Въпреки че груповото ловуване на дива свиня през есента на 2018 г. е разрешено и в сряда, освен в събота, неделя и в дните, обявени за официални празници, отчетеното ползване за 2018 г. е по-малко от предходната 2017 година.

Във връзка с проведено заседание на Ловния съвет към ИАГ на 16.08.2018 г. е взето решение за изменение на чл. 54, ал. 2 от

Фиг. 2. Издадени разрешителни за индивидуален лов на дива свиня и отчетено ползване за периода 18.07.2018 - 20.01.2019 г.

Правилника за прилагане на Закона за лова и опазване на дивечата, като отпадне изискването подборният отстрел в ловно-стопанските райони на ловните дружини да се извършва в присъствието на служебно лице. Изменението е публикувано в „Държавен вестник“ (бр. 88 от 2018 г.).

На фиг. 2 е показано разпределението на издадените разрешителни за индивидуален лов на дива свиня и отчетеното ползване по РДГ за периода 18.07.2018 - 20.01.2019 година. Общият брой на отстреляни диви свине е 1935, като разпределението по видове ловно-стопански райони е: в държавни ловно-стопански райони - 1073 (при издадени 857 разрешителни), в дивечовъдни участъци - 307 (при издадени 298 разрешителни), в ловно-стопански райони на ловни дружини - 555 (при издадени 4072 разрешителни).

На проведен брифинг за медиите от страна на БАБХ на 24.01.2019 г. е съобщено, че АЧС към настоящия момент е овладяна и под контрол у нас. През януари е проведена и първа за Европа мисия за обмяна на опит за заболяването. Оценката на международните институции е, че у нас е въведена биосигурност на много високо ниво в индустриалните ферми и по време на лов и има добра система за идентификация и регистрация. Международните експерти са констатирали, че проблеми биха могли да възникнат най-вече от фермите тип „задан двор“, т.е., когато стопаните отглеждат свине, без да са информирали ветеринарните власти. В тази връзка от съществена важност е домашните свине, най-вече отглежданите в домове на ловци, да бъдат прегледани от регистриран ветеринарен лекар.

Мерките за противодействие на АЧС в страната са насочени най-вече към биосигурността с цел да се намали възможността за прехвърляне на заразата между дивите и питомните свине и са базирани върху Стратегията на Европейския съюз за африканска чума по свинете (SANTE 7113/2015). В нея са заложили критерии за биосигурност на търговските и нетърговските свинеферми, на стопанствата на открито, мерки в заразени зони, биосигурност за ловците и персонала, търсещ и боравещ ръчно с труповете на диви свине, вземане на проби, обезвреждане на труповете на диви свине и провеждане на кампании за осведоменост. Тази стратегия е насочена към държавите членки, засегнати от болестта и свободни от нея, но са под риск от проникване. За да бъде предотвратено последващото разпространение на заболяването в страната, е необходимо да се изпълняват мерките, заложили в Стратегията, по хармонизиран начин.

Дирекция „Ливно стопанство“ на ИАГ

JAGD & HUND: Нов рекорд с 82 000 посетители

Най-голямото в Европа ловно изложение „Лов и куче“ - Дортмунд, което се провежда за 38-ми път, се представи тази година с над 800 международни изложители от 40 националности. От 29 януари до 3 февруари съвместно с форума „Риболов и улов“ изложението беше арена на впечатляващи представления, разнообразни съвместни дейности и огромен избор от продукти на тема лов, риболов и кулинария. Около 82 000 посетители през дните на „Лов и куче“ затвърдиха водещата му роля в бранша. Много от посетители бяха от близките немски провинции, както и от Бенелюкс, Франция, Великобритания, Хърватия, Швейцария, Саудитска Арабия, Китай, Южна Африка и Австралия. Общо 12.4 % от посетителите на ловното изложение бяха от чужбина.

Министерството на земеделието, храните и горите, Изпълнителната агенция по горите и Югозападното държавно предприятие са основни организатори на участието на България в изложението. При откриването на българския щанд зам.-министърът на земеделието, храните и горите Атанас Добрев каза: „България предлага качествен продукт и е силен конкурент на европейско ниво с възможностите за лов на благороден елен и дива свиня, както и на останалите видове едър дивеч“.

Над 15 директори на ловни стопанства от всички държавни предприятия участваха във форума. Експертите от ЮЗДП - Благоевград, представяха условията за ловен и алтернативен туризъм чрез рекламни и информационни материали. На щанда ни с площ 32 м² бяха подредени капитални трофеи от благороден елен, елен лопатар, дива свиня, муфлон, сърндак, отстреляни през последните няколко години. Посетителите на българския щанд можаха да опитат ловни специалитети и традиционни български мезета от дивечово месо, приготвени от майстор-готвача Ути Бъчваров.

Посетители участваха или наблюдаваха различните програми в изложбените зали - ловни състезания, обучения на ловни породи кучета, кулинария и демонстрация на високопроходими автомобили. Многообразието от предложения и изложители на панаира беше оценено високо. Най-голямо бе търсенето на ловни дрехи, ловни принадлежности, ловно оръжие и оптика.

Изложението „Лов и куче“ 2019 се представи отново като форум за трансграничен обмен. В рамките на изложението бяха инициирани над 40 регионални, национални и интернационални срещи. От голямо международно значение беше паралелно проведената среща на европейските ловни съюзи - FACE (*The European Federation of Associations for Hunting & Conversation*). Глобалното значение на изложението беше подчертано и от участието на Холандското сдружение на ловците, Асоциацията на професионалните ловци от Намибия, както и на Британската асоциация по стрелба. В Сребърната зала на изложението бяха организирани множество съвместни срещи и работни групи.

Беше проведена и срещата на представителите на Международния съвет за опазване на дивеча и лова - CIC (*International Council for Game and Wildlife Conservation*).

След успешната премиера преди една година на „Ден на обучение в ловното стопанство“, иницирирана от Немския съюз на професионал-

В откриването на българския щанд участваха (от ляво надясно): инж. Борислав Симеонов - директор на дирекция „Търговски дружества и държавни предприятия“ в МЗХГ, Атанас Добрев - заместник-министър на земеделието, храните и горите, Александър Сабанов - народен представител

Българският щанд

ните ловци, и този път родителите и децата изпълниха три от изложбените зали, в които имаше обособени кътове под името „Място за учене в природата“, където бяха изградени различни съоръжения, горски пътеки и информационни игри. Организаторите са горди с инициативата си, защото това е правилна и добра инвестиция в бъдещето - информираните деца са надеждата за природата, както ловът е част от процеса за опазването ѝ.

За ловците, дошли да се запознаят с ofertите за лов в цял свят, разнообразието от предложения на близки и далечни дестинации е удовлетворило напълно очакванията им от туроператорските фирми, както и от националните щандове от различни страни, които по атрактивен начин - с трофеи, богат снимков материал, филми и презентации, са повишили интереса и записванията.

Екатерина БОЖИНОВА

„Първокласен лов и риболов“ в Залцбург - с най-много участници досега

От 21 до 24 февруари се проведе Международното ловно изложение „Първокласен лов и риболов“ (Die Hohe Jagd & Fischerei 2019) в Залцбург, Австрия, което привлече повече от 46 000 посетители от Централна, Южна и Източна Европа.

С изложбена площ бяха представени 630 компании, организации и сдружения от 30 държави. Тазгодишното издание - 31-во поред, беше още по-мощно от проведеното през 2018 г., когато изложителите достигнаха 560.

Министерството на земеделието, храните и горите и Изпълнителна-

та агенция по горите участваха в организирането на българското участие в изложението заедно с шестте държавни горски предприятия, които представиха България с рекламни материали от всички ловни стопанства.

Страната ни, която от години традиционно участва в „Първокласен лов и риболов“, остава разпознаваема за хиляди посетители със своята си на дестинация с отлични възможности за лов и риболов. На българския щанд, с площ 42 м², беше представен трофей от благороден елен, оценен със златен медал, от елен лопатар и муфлон,

гръден препарат на дива свиня, препарат от сръндак и медальони от глиги - спечелили златни медали.

В изложението взеха участие зам.-министърът на земеделието, храните и горите Атанас Добрев, изпълнителният директор на Изпълнителната агенция по горите инж. Мирослав Джупаров, директорът на СЦДП - Габрово, инж. Цветелин Миланов и на СЗДП - Враца, инж. Цветко Цветков, както и директори на ловни стопанства в страната.

Заместник-министър Добрев посети и националните щандове на съседни държави. С представители на чуждестранните официални делегации бяха обсъдени постиженията в ловния туризъм и новите законодателни промени в сектора на европейско ниво.

Изложението стана и място за срещи на директорите на ловните стопанства с настоящи и бъдещи клиенти.

Около 70 % от участниците във форума в Залцбург присъстваха и на състоялото се на 29 януари - 3 февруари изложение в Дортмунд. Нямаше голяма разлика и в цените на отделните ловни услуги, както и на пакетите за лов от представените в Дортмунд и от изложението през последните 3 години.

Както всяка година, българският щанд се намираше срещу изложбената площ на Унгария. Северозападната ни съседка рекламираше ловния туризъм на високо ниво с трофей от дива свиня - постигнал световен рекорд, както и с най-високо оценените национални трофеи от сръндак и муфлон. Предлаганата от тях цена за лов на видовете, срещани и у нас, беше малко по-висока от цената в България, освен в някои ловни стопанства у нас за лов на благороден елен.

Посетителите на изложението се запознаха с възможности за лов и риболов в почти всяка част от света от предлаганите ловни програми, турове и пътешествия.

Показани бяха най-новите тенденции и иновации в оборудването, екипировката и аксесоарите в сектора - ловно оръжие и оптика, риболовни принадлежности, моторни превозни средства за офроуд, ловностопански съоръжения (стационарни и подвижни) - чакала, хранилки и капани. Представено беше практическо обучение за риболов „на муха“ от водещи специалисти в Европа, както и препарати

Българският щанд

на животни от цял свят.

Не липсваше интериорна декорация на ловна тематика, картини на диви животни и сувенири, кулинарни деликатеси от дивечово месо и фермерски месни и млечни продукти.

За забавление на посетителите бяха организирани шоу програми с ловни кучета, грабливи птици, използвани за лов, и ловна музика.

Д-р инж. Чавдар ЖЕЛЕВ

PROMO

СПЕСТЕТЕ ДО 7%

- Цялата професионална серия на банцизите Wood-Mizer е с 3 % отстъпка от базовата цена.
- Увеличете Вашата отстъпка до 7 % като добавяте допълнително оборудване към Вашия банциг. Вземете 1 % допълнителна отстъпка за всяко допълнително оборудване.
- Промоцията е валидна до 31 май 2019 г.

ОСНОВНА ОТСТЪПКА 3%
+ 1% ЗА ВСЯКО ДОПЪЛНИТЕЛНО ОБОРУДВАНЕ

www.woodmizer.bg | office@ecotechproduct.com

Екотехпродукт ООД
София 1186, ул. „Стар Лозенски път“ № 38
тел./факс: 02/979 17 10; тел.: 02 462 70 35
тел.: 089 913 31 10

Wood-Mizer®
from forest to final form

Пресконференция в НЛРС-СЛРБ за африканската чума по свинете

На 19 февруари Националното ловно-рибарско сдружение „Съюз на ловците и риболовците в България“ организира пресконференция, на която председателят инж. Васил Василев запозна представители на медиите с актуална информация за разпространението на болестта африканска чума по свинете и с позицията на Сдружението по внесените в Народното събрание изменения и допълнения на Закона за лова и опазване на дивеч и Закона за оръжията, боеприпасите, взривните вещества и пиротехническите изделия (ЗОБВВПИ).

Инж. Василев припомни задълженията на ловците за превенция срещу заразата и обобщил трудностите, които те срещат, най-вече при поддържането на мерките за биосигурност, тъй като в страната има само една сертифицирана лаборатория за изследване на пробите за болестта. Според председателя 150 000 комплекта за проби през м.г. не са разпределени правилно из страната, като се надява това да бъде преодоляно през тази година. Будят тревога в ловците и отмените от Българската агенция за безопасност на храните преференции за изследване едновременно на АЧС и трихинелозата.

Представено бе новото приложение за смартфони на БАБХ „Модул Лов“ за набиране на данни за отстреляните диви свине и взетите от тях проби.

Подчертана бе необходимостта от приемането на внесените в Народното събрание от група депутати законопроект за изменения и допълнения на ЗЛОД, с които да се разреши министърът на земеделието, храните и горите след съгласуване с министъра на околната среда и водите да променя сроковете за ловуване на различни видове дивеч. По такъв начин при необходимост да се разрешава гру-

пов лов на дива свиня с цел бързо редуциране на популацията ѝ в засегнатите от АЧС райони.

Във връзка с предлаганите изменения и допълнения по ЗОБВВПИ журналистите бяха запознати със становището на НЛРС-СЛРБ за забраната на полуавтоматични оръжия за лов и разрешаването на използването на супресори (заглушители) за предпазване на здравето на ловците.

Ловната общественост е обезпокоена и от поетата инициатива на Служба КОС към МВР да се изземат разрешителни за оръжие на лица, които през последните 3 години имат три или повече административни нарушения по редица закони и наредби и глобите по тях са вече платени. Това, според Сдружението, противоречи на принципа, че за едно нарушение може да се налага само едно наказание. **Т**

Контрол по опазване на горските територии

Проверки на горски инспектори от РДГ

На 21 февруари в землището на с. Сотиря, горски надзирател от Държавното горско стопанство - Сливен, при проверка на каруца, натоварена с дърва за огрев, е бил нападат и наранен. Виновното лице е задържано за 24 часа, а по случая е образувано досъдебно производство.

Същия ден горски инспектори от **РДГ - Сливен**, са задържали 16 пр. м³ дърва за огрев. Съвместно със служители на РУ на МВР - Котел, и Специализираното тактическо звено за бързи действия към Областна дирекция на МВР - Сливен, служителите са проверили частни адреси, където е установена незаконно добита дървесина от територията на ДГС - Котел. Съставени са 22 акта за установени административни нарушения по Закона за горите.

Горски инспектори от **РДГ - Берковица**, са съставили на 21 февруари 6 акта за нарушения по Закона за горите при извършване на рутинни проверки. От служители на МВР - Враца, са образувани 3 бързи производства. Задържан е лекотоварен автомобил, 3 коня, 3 каруци, 2 моторни триона и 3 пр. м³ дърва за огрев.

За една седмица, от 18 до 24 февруари, горските инспектори от **РДГ - Велико Търново**,

са извършили 148 проверки. Проверени са обекти за добив, складиране, преработка и търговия с дървесина, превозни средства, ловци и други физически лица. При съвместна акция с полицейски служители от Районните управления на МВР в Стражица и Севлиево, на пътя Камен - Николаево е спрян за проверка лек автомобил, в който са намерени 4 рога от благороден елен и отстреляно диво прасе. Водачът на автомобила не е представил разрешително и билет за лов и му е съставен акт за нарушение на Закона за лова и опазване на дивеч. Не е намерено ловно оръжие, но са задържани автомобилът, рогата и дивото прасе. В землището на с. Стоките е извършена проверка в горски имот - частна собственост, за който няма издадено разрешително за сеч през 2019 г. и незаконно са отсечени 66 дървета. Задържани са 50 пл. м³ дървесина. По случая е образувано досъдебно производство.

От 18 до 24 февруари служителите на **РДГ - София**, са направили общо 270 проверки със съставени 27 акта по Закона за горите и Закона за лова и опазване на дивеч. Задържани са общо над 75 м³ дърва за огрев, 4 МПС и трофей от благо-

роден елен. Най-големият обем задържана дървесина е в землището на с. Черньово - 39 м³ незаконни дърва, съхранявани в полуремарке на товарен автомобил, което е иззето, а на нарушителя е съставен акт. Край Ботевград проверяващите са установили сеч без издадено разрешително на 24 м³ дърва за огрев. Уведомена е Районната прокуратура. Два акта са съставени на лице от Златица за немаркирани и непридружени с превозен билет 7 м³ дърва, които са задържани. За същото нарушение са издадени още 4 акта в землището на Самоков.

За редица неспазени действия по опазване на горските територии са съставени 5 акта на служители на ДГС - Сливница. Административно наказание е получило лице за незаконен строеж до яз. „Душанци“. Съхранение на ловен трофей от благороден елен без документи за законния му произход е установено в частен дом в с. Петково. На нарушителя е съставен акт по ЗЛОД, а трофеят е задържан.

Съставен е акт на регистриран частен лесовъд, който не е осъществил контрол при сечта край с. Чиабовци и е допуснал сеч в съседно насаждение.

Дирекция „ИОВО“

ЮЦДП - Смолян: Обучения за обработка на пространствени данни

През януари приключи серията от практически обучения за работа със софтуер за обработка на пространствени географски данни, които Южноцентралното държавно предприятие - Смолян, организира за втора поредна година. Обученията бяха проведени на две нива - групи начинаещи и групи напреднали. Участваха над 60 души - служители на териториалните подразделения и централното управление на Предприятието, които вече използват ГИС софтуера за обработка на пространствени данни. Обученията спомогнаха служителите

Част от служителите, преминали обучение за работа с ГИС софтуер

да повишат уменията си за обработка на цифрови данни, вложени в различните типове файлове, в т.ч. изготвяне на сечения между отдел и подраздел от ГСП с имоти от карта за възстановена собственост, обработка на различни типове чертежи, импорт и експорт на координати върху и от готови чертежи, автоматизирано генериране на сортиментни ведомости, карнет описи, технологични планове, план извлечения и други.

Андреана ТРИФОНОВА

ЮЗДП - Благоевград: Увеличава се рискът от горски пожари

Само за първите четири дена на март на територията на Югозападното държавно предприятие са регистрирани 21 пожара. Пет от тях са в района на Кюстендил, четири - в Самоков, три - в Тетевен, по два - в Благоевград и Сливница, и по един - в Държавните горски стопанства в Първомай, Белово, София и ловните стопанства „Дикчан“ и „Осогово“. Пожарите са причинени от запалване на сухи тревы и отпадъци

при почистване на земеделските имоти от стопаните.

Благодарение на бързата реакция на горските служители, екипите на Главна дирекция „Пожарна безопасност и защита на населението“ и доброволци огънят е овладян, без да нанесе сериозни щети на гората. Единствено в района на кюстендилските села Трекляно и Средорек са засегнати нисово горски насаждения, а пожарът в земли-

щето на съседното село Киселица е потушен преди да достигне намиращите се наблизо къщи. Само за гасенето на трите пожара в този район на 4 март са мобилизирани около 50 служители от териториалните подразделения на ЮЗДП в Кюстендил, Невестино и Дупница, оборудвани с три специализирани противопожарни автомобила.

Снежана ПАСКАЛЕВА

СИДП - Шумен: Подадена ръка в решаващ момент

Над 60 деца и възрастни ще продължат да спортуват в клуба по бокс „Шумен груп“ благодарение на дарение от ръководството на Североизточното държавно предприятие - Шумен. Предприятието е осигурило на клуба 10 м³ дърва за огрев за отопление на залата до края на студентите дни и началото на следващата зима.

В началото на сезона от клуба, който съществува едва от миналото лято, са закупили дърва със собствени средства, но те се оказвали недостатъчни. В залата тренират и 25 деца, заради които е нужно да се поддържа подходяща температура.

Старши треньорът и председател на клуба Ивалин Иванов благодари на ръководството на СИДП - Шумен, за подадената ръка и сподели, че целта му е децата да бъдат възпитавани в най-добрите традиции на българския спорт, но за това понякога е нужна малко помощ в решаващ момент.

Служители на ДГС - Преслав, почистиха горски участък

През последната седмица на февруари и началото на март служители на ДГС - Преслав, почистиха от отпадъци горски участък, близо до Велики Преслав.

Хора от града и съседните населени места изхвърлят боклуци в гората, въпреки наличните контейнери за разделно събиране и възможностите за депониране на

строителни отпадъци на сметището на символична цена. Събрани са 20 тона строителни отпадъци, 240 чувала с полиетиленови торбички, чаши и бутилки, както и две ремаркета със стари автомобилни гуми.

Почистването на горските територии е традиция за служителите на стопанството, но

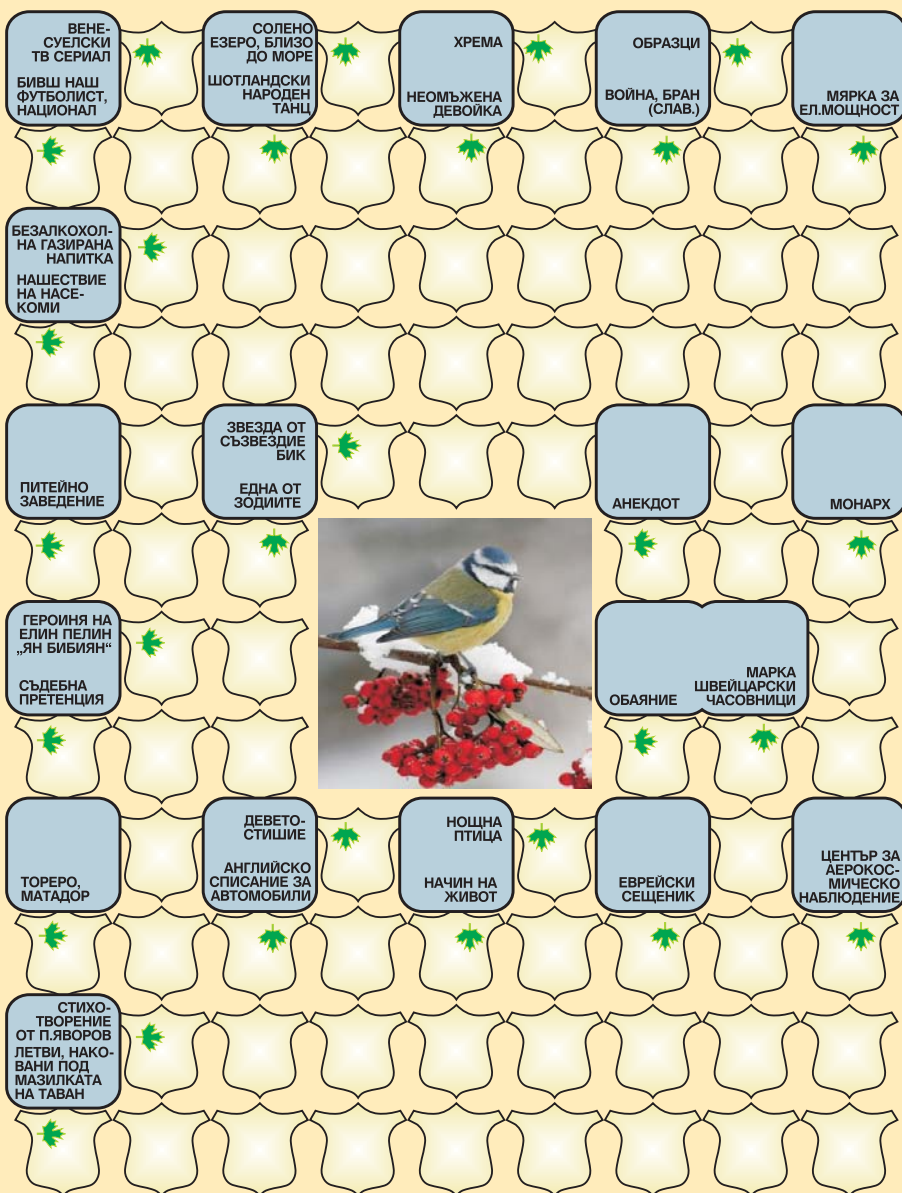
и част от изискванията, заложили в новия Национален FSC стандарт за сертифициране на управлението на горите в България, по който от миналата година работят всички стопанства в обхвата на Североизточното държавно предприятие.

Татяна ДИМИТРОВА

Календар на международните събития в сферата на горите, лова, туризъм на открито за март-април 2019 г.

	Събитие	Дата/Месец/Година	Локация	Кратка информация
1.	Световен ден на дивата природа	3 март, 2019 г.		Световният ден на дивата природа е възможност да се повиши осведомеността за множеството ползи, които опазването на дивата флора и фауна осигурява на хората
2.	5-ти Годишен световен конгрес на интелигентните материали	6-8 март, 2019 г.	Рим, Италия	Събира велики учени от цял свят, които ще споделят най-новите постижения в света на интелигентните материали (в т.ч. и в сферата на горите)
3.	Дубай WOOD SHOW 2019	12-14 март, 2019 г.	Дубай, Обединени арабски емирства	От първото му издание през 2006 г. изложението става водещо в областта на дървопреработващата индустрия в Средния Изток
4.	Четвърта сесия на Асамблеята на Обединените нации по околна среда (UNEA)	11-15 март, 2019 г.	Найроби, Кения	Асамблеята с темите си за иновативни решения на екологичните предизвикателства и устойчивото потребление и производства ще даде рамката за пренасочване на глобални икономически системи към по-устойчиви траектории
5.	Програма за млади лидери	11-15 март, 2019 г.	Йоенсуу, Финландия	Програмата за млади лидери ще се фокусира върху Евразия, проучвайки потенциала на горската биоикономика в Китай и Русия във връзка с Европа
6.	Колоквиум за горските насаждения и развойна дейност	19 март, 2019 г.	Париж, Франция	Събитието има за цел да представи и да обсъди резултатите от скорошната научноизследователска работа за горските насаждения
7.	Експертна среща/Гори Европа	19 март, 2019 г.	Братислава, Словакия	На срещата ще бъдат дискутирани: подготовка на Осмата министерска конференция за опазване на горите; допълнителна информация за изпълнението на работната програма; информация за процеса на одобрение на проекта на министерското решение за възобновяване на преговорите за Правнообвързващо споразумение за горите
8.	Международен ден на горите, 2019 - Горите и образованието	21 март, 2019 г.	Женева, Швейцария	Отбелязва от 1972 г. по инициатива на 23-ата сесия на Европейската конфедерация по земеделие (ноември 1971), подкрепена от Организацията на ООН по прехрана и земеделие
9.	Световен ден на водите	22 март, 2019 г.		Предложен е на Конференцията за околната среда и развитието през 1992 г. в Рио де Жанейро, Бразилия. Целта му е да привлече внимание върху важността на питейната вода и защитата на водните ресурси

	Събитие	Дата/Месец/Година	Локация	Кратка информация
10.	Седмица на гората	1-7 април, 2019 г.		Отбелязва се от 1925 г. в началото на април
11.	VI седмица на средиземноморските гори	1-5 април, 2019 г.	Брумманна, Ливан	Ще се обсъди ролята на средиземноморските гори в контекста на Парижкото споразумение - предизвикателства и възможности
12.	XXIII сесия на комисията по въпросите на средиземноморските гори	1-5 април, 2019 г.	Брумманна, Ливан	Silva Mediterranea/FAO
13.	Обща европейска работна среща по проблемите с разпространението на насекоми вредители от род <i>Ips</i> /Европейски институт за гората	2-3 април, 2019 г.	Прага, Чехия	Целта е да разработи „биотично съпоставяне на риска“ превенция, готовност за реакция, отговор и възстановяване на горските територии
14.	„Как да реагираме на проблемите в горите на Европа“	4 април, 2019 г.	Прага, Чехия	Събитието ще се фокусира върху проблемите в горите на Европа и ще има за цел да осигури по-доброто разбиране за ролята им върху изменението на климата
15.	Среща на експертната група „Адаптация към климатичните промени“ / Гори Европа	5 април, 2019 г.	Братислава, Прага, Чехия	Ще се дискутират примери за успешни инициативи на национално или международно ниво, настоящи инициативи и важни нови проекти, свързани с рисковете в горите и адаптацията им към изменението на климата
16.	Пленарно заседание на глобалната инициатива за наблюдение в горите (GFOI)	8 април, 2019 г.	Мапуту, Мозамбик	Среща на международната общност за съвместни дискусии за мониторинг върху горите. Ще бъдат обсъдени и приоритетите за GFOI и неговите партньори за периода 2019-2020 г., както и развитието, укрепването и опростяването на подкрепата за REDD+
17.	Семинар „Горите за човешкото здраве“	8-9 април, 2019 г.	Виена, Австрия	Семинарът е безплатен, насочен към експерти, формиращи политики и вземащи решения от различни сектори (горския, здравния, социалния сектор, спорта, туризма). Подходящ е за частните и публичните собственици на гори, предприемачите и експертите от научните и академичните среди
18.	Трета среща на Групата за връзка на Координационния механизъм за сътрудничество в горското стопанство между Китай и страните от ЦИЕ	24 април, 2019 г.	Варшава, Полша	Ще бъдат обсъдени: двегодишната програма за работата на координационния механизъм към инициативата 16+1; бизнес и инвестиционни възможности в сферата на горите; сътрудничество в областта на научните изследвания и образованието. Споразумение за датата и мястото на следващото заседание на Групата за връзка и Министерската среща за координационния механизъм

РЕЧНИК: НАТ, РАВ.

СТЕФАН КРЪСТЕВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 2/2019:

ВОДОРАВНО: Литератор. Ламинати. Виталитет. Калан. Зор. Жар. Ни. АЗН. Рем. Аристотел. „Антигона“. „Дядо Давид“.

ОТВЕСНО: „Силикон за рая“. Татарин. Инд. Кемал (Намък). Сто. Рила. ТИД. Танин. Рога. Тат. Тов. Котета. Елени. Рит. Ром. Лад.

Саторасляци

Решил старият горски бай Нено да остави Неновица и да си вземе млада жена. Намерил си млада красавица. Забел я в гражданско-то, а там го попитали:

- Бай Нено, накъде си тръгнал с това момиче?

Бай Нено отговорил:

- Омръзна ми моята жена, цяла нощ все повтаря: топло ми е, студено ми е, отвори прозореца, затвори прозореца, дай хапчета, болна съм... А тази излезе вечерта и чак сутринта се прибра, никакви проблеми... спя спокойно.

Приятел на бай Нено го спира на улицата, докато двамата с Неновица се разхождат.

- Аз съм много впечатлен, вече 20 години сте заедно с жена ти, а като се разхождате, постоянно се гържите за ръка!

- Ако я пусна, ще си купи нещо!

Бай Нено мъмри внука си:

- Дааа, ние много сме те разглезили ... Навярно, ще трябва да се наказваме!

- Ама как така - вие сте ме разглезили, а мен ще наказваме?

Неновица се обръща към бай Нено:

- За 8-ми март искам само любов и внимание.

- Късно е, вече ти купих пасатор...

Бай Нено е в кръчмата. Сервирторката, която минава покрай него, го пита:

- К'во толкова ровиш в моя портфейл?

- Проверявам дали ми се пие още едно...

„Бургасцвет-90-Танев“ ЕООД

Продава:

- ЗАЛЕСИТЕЛЕН МАТЕРИАЛ, собствено производство
- СЕМЕНИЩНИ ДЪБОВИ ФИДАНКИ:
 - ♦ Горскоплодни
 - ♦ Медоносни
 - ♦ Сертификати

За запитвания относно цени и количества:

e-mail: bscvet_90@mail.bg

тел.: +359 56 841 660; 0898 778870

Обичам България

Старина за щастие

За четирите десетилетия в горския печат пропътувах с фотоапарат и бележник неколkokратно България. Красива е. Десетки са местата, които оставиха диря в съзнанието ми. Но само няколко са, които останаха в сърцето ми. Старина е едното от тях.

Сгушена в гънчица на Западните Родопи, на около шест километра от Юндолa по пътя за Белмекен, местността до началото на новия век бе позната само на малцина научни работници, лесовъди и студенти заради екостационар и място за провеждане на учебни практики.

След това Старина стана като нова - преобразена, за да закипи в нея неподвижен живот, дори и от тези, които я създадоха като непретенциозна ски база за обучаването на студентите от Лесотехническият университет. Практика, провеждана от 1951 г. с цел бъдещите горски служители да могат да се придвижват със ски.

Запазена марка на Старина е чайната. В уютната къщичка на стената срещу входа ѝ, малко над весело бумтящата огромна като варел печка, е окачена рамка, но не с картина. А със стихотворение: „Ний пак дойдохме, „Старина“ /при твоите красиви писти, /при твойта зимна тишина, /сред боровете от сняг лъчисти.“ Авторът Борис Бухнев от Бургас завършва: „При теб сърцето е щастливо!“. И наистина още с първия сняг Старина се оглася от весели детски гласчета, загъмжава от младежи, „прохождащи“ в ски-спорта, по пистата се стрелкат и напреднали скиори. А стръмнината, определена за шейни, оживява от всевъзможни червени, сини, жълти, оранжеви цветове на грейките и шапките, виковете и тупурдията на запъхтените нагоре и летящите надолу заруменели лица с грейнали очи. Наистина щастливи!

В прекрасните снежни дни местността едва побира желаещите да се „заредят“ от магнетизма на Старина. Дъхав чай, като от непресъхващ извор, апетитни супи, стотици кебапчета и кюфтета, овнешки пържоли, крем-пита - с тези вкусотии емблематичната за кухнята Хубенка почти две десетилетия посреща и изпраща.

И понито Делайла вече има дългогодишен „стаж“ и опит с най-малките, които грейват от вълнение при разходката с него. Неизменен свидетел е и въздигащата се до пистата за шейни Европейска гора, почти 15-годишна, засадена от представители на Съюза на европейските лесовъди.

Но кой създаде всичко това? Избледнява ли споменът как по идея на проф. Димитър Коларов, тогава ректор на Лесотехническият университет, директорът на стопанството инж. Илия Зиврипанов за по-малко от 3 месеца в края на 2000 г. прокара просека за ски писта, строи влек и чайна с презумпцията да се осигурят добри условия за ски-практиката?

А не би трябвало. Защото щастливите хора не бива да забравят кой им даде това преживяване.

Борис ГОСПОДИНОВ

ВЗИСКАТЕЛНИ УСЛОВИЯ

НАДЕЖДЕН ПАРТНЬОР

Моторните коси HUSQVARNA® са проектирани с акцент върху комфорта на оператора и високата производителност на рязане, за да бъдат идеалното решение за продължителна работа и тежки условия на труд. Всички моторни коси/ хресторези са в комплект с шпула с корда и диск за косене, осигурявайки извършването на различни видове косене, а приспособленията към тях гарантират удобството дори и след продължителна работа.

Моторна коса 553RS

Двигател X-Torq®
Подкачващата горивна помпа
Ъглова предавка с висок въртящ момент
Стандартен двоен самар
Обем на цилиндъра 50.6 cm³
Мощност 2.3 kW
Тегло (без режещи инструменти) 8.6 kg

АГРОЛАНД-БЪЛГАРИЯ АД, София 1700, ул. „8-ми декември“ 13, тел.: 024 666 910
e-mail: info@agroland.eu
www.husqvarna.bg